

RİSALE-İ NUR'DA MEHDİLİK

Mehdî Gelmeden Önce

Ebedî hayatların tehlikeye düştüğü, en dehşetli fitnelerin yaşandığı âhir zamanda yazılmış bir Kur'ân tefsiri vardır: Risale-i Nur... Sergilediği hizmet ve faaliyetlerle ehl-i îmanın gönlüne su serpen, 6000 sayfayı geçen, **yüz otuz parçadan** meydana gelen, **iki yüz kadar önemli meseleye** özellikle neşter atıp çözüme kavuşturan bu seçkin külliyyatın, âhir zamanın dehşetli hadiselerine karşı ilgisiz kalması, yorum ve tedbirler getirmemesi elbette düşünülemez.

Daha yüzyılın başlarındayken Osmanlının en büyük dinî kurulu olan [Daru'l-Hikmeti'l-İslâmiye](#)'de vazife gören Bediüzzaman'dan, âhir zamanla ilgili hadislerin izahı istenmiş, o da kimsenin içinden çıkamadığı bu hadisleri son derece makûl bir tarzda tevil ve izah etmişti.

Bu izahlara baktığımızda, İslâm Deccalı olan [Süfyan](#)ın dehşetli fitnesinin Müslümanlar arasında görüleceğini öğreniyoruz. Aldatmakla iş gören Süfyan,(1) ehl-i nifakın başına geçip nifak perdesi altında işlerini yürütür, şeriat-ı Ahmediyenin (a.s.m.) tahribine çalışır.(2) Ehl-i îman, onu, şanlı, kahraman bir milletin mağlubiyeti esnasında istidraçlı, şanlı, bahtı açık ve kurnaz bir kumandan olarak gördüğü için, gizli ve dehşetli mahiyetine bakmayarak kahramanlık damarıyla alkışlar, başına kor, kötülüklerini örtmek ister.(3)

Oysa masum insanları parçalayan bir canavar hoş görülemeyeceği gibi, saçtığı dinsizlik tohumlarıyla binlerce insanı îmansız ederek ebedî hayatlarını mahveden Süfyan hoşgörülemez. Ona gösterilebilecek en küçük bir hoşgörü, sevgi, taraftarlık dahi zulme ortak olmak demektir, masumlara karşı işlenmiş büyük bir zulümdür. Deccalı bunca tahribatına rağmen ehl-i îmanın gözünde masum gösterecek ve öyle yorumlanabilecek davranışların tevili mümkün olmadığı gibi Deccalın gölgesinde de salim bir hizmet yapılamaz.

Şu var ki [Süfyan](#), insanları sonsuza dek kandıramayacak, gün gelip foyası bütün bütün meydana çıkacak, gerek Müslümanların ve gerekse ordunun maddî ve mânevî desteğini kaybedecektir. Çünkü,

“Kahraman ve mücahid ordunun ve dindar milletin, ruhundaki nur-u îman ve Kur'ân ışığıyla hakikat-i hali göreceği ve o kumandanın çok dehşetli tahribatını tamire çalışacağı,” “kahraman ordunun dizginini onun elinden kurtaracağı”(4)

---

rivayetlerden anlaşılmaktadır.

“Yine rivayetlerden anlaşıldığına göre Âl-i Beyt-i Nebevîden Muhammed Mehdî, o Süfyanın şahs-ı mânevîsi olan münafikâne cereyanı öldürüp dağıtacak,(5) tahribatçı, bid'atkâr rejimini tamir edip Sünnet-i Seniyyeyi ihya edecektir.”

Mehdî Beklentisi

Üç devir yaşayan, Risale-i Nurları telif etmeden çok önce Hürriyetin başlarında Osmanlı üzerinde oynanan oyunları, Osmanlının günden güne çökmekte olduğunu, inananların büyük bir ümitsizliğe düştüğünü fark edip bu gidişe dur diyebilmek için bir yandan canhıraş bir gayret içerisine giren Bediüzzaman, bir yandan da onları, *“İstikbalde bir ışık var, bir nur görüyorum”* diye tesellî etmeye çalışıyordu.

Bediüzzaman bu ümitle hem dehşetli hadiselerle karşı dayanıyor, hem de ehl-i îmanın îmanlarını takviye etmek için müjdeler veriyordu. Ne var ki tevil ve tabir etmeksizin bu nurun geniş dairede, siyaset âleminde çıkacağını tasavvur ediyordu.

Sonradan Bediüzzaman, bu nur ve ışığın Risale-i Nur olarak tecellî ettiğini söyler.(6) Bunu bir yazısında dile getirirken de, ihtar-ı gaybî olarak kat'î bir kanaat tarzında kalbine gelen mânâyı şöyle anlatır:

*“Ciddî bir alaka ile senin eskiden beri tekrar ettiğin **‘Işık var, Bir nur göreceğiz’** diye müjdelerin tevili ve tefsiri ve tabiri sizin hakkınızda, belki îman cihetiyle âlem-i İslâm hakkında dahi ehemmiyetli Risale-i Nur'dur.”(7)*

Bozulma daha çağın başlarındayken kendini gösterdi. Avrupa'yı körü körüne taklid, ilmini, fennini alma yerine sefahetine duyulan özenti, Müslümanın kimliğinden çok şeyler alıp götürdü. İnançsızlık rüzgarları esmeye, küfür tohumları ekilmeye, ahlâksızlık meyveleri toplanmaya başladı. İslâmî, insanî ve ahlakî değerlerde büyük bir yozlaşma oldu. Bu durum, çağın ikinci yarısında ise tarihte benzerine rastlanmayacak derecede büyük bir hız kazandı. Mânevî tahribat arttıkça arttı. Fen ve felsefe inançsızlığa âlet edilmeye, maddecilik ve tabiatçılık tâûnu dört bir yana yayılmaya başladı. Din harap, îman türap oldu. Dine, dindarlara hücum edilmeye, din bir afyon telakkî edilip saldırılmaya başlandı. Bin yıldır İslâmın aleyhinde birikegelen şüpheler bir anda kusuldu. Mukaddesat namına ne varsa bütününe, sistemli ve münafikâne bir tarzda savaş açıldı. Sosyal hayattaki çözülme, dikenli meyveleri yıllar sonra görülecek derecede hızlandı. İnançlar kayboldu, ahlâk bozuldu, güven duygusu öldü.

Ve insanlık bir mehdî ve müceddidi dört gözle bekler oldu.

Öyle ki Bediüzzaman, Şark vilayetlerine yaptığı ve Meşrûtiyeti anlattığı seyahatlarında, kendisine, “*Bazı adam sizin dediğiniz gibi demiyor. Belki, ‘Mehdî gelmek lâzımdır’ der. Zira dünya şeyhûhet (yaşlılık) itibariyle müşevveşedir (karışktır), İslâmiyet ağrazın (maksatlı kimselerin) teneffüsü ile mütezelliledir (sarsılmaktadır)*” sorusuna şu cevabı vermişti:

“Eğer Mehdî acele edip gelse, baş göz üstüne, hemen gelmeli. Zira güzel bir zemin müheyya ve mümehhed oldu (*hazırlandı*); zannettiğiniz gibi çirkin değildir. Güzel çiçekler, baharda vücutpezîr olur (*boy gösterir*). Rahmet-i İlâhî şe'nindedir ki, şu milletin sefaleti nihayetpezîr olsun (*son bulsun*).”(8)

Bu sözlerini Bediüzzaman yüzyılın ilk çeyreğinde söylemişti. Ama ikinci çeyreğinde eski günleri arattırarak gelişmeler olmuş, Deccalâne hadiseler sahnelenmiş; İslâma, Kur'ân'a savaş açılmış, İslâm adına ne varsa yok edilmeye çalışılmıştı. Dolayısıyla Mehdî önceki dönemlere nisbetle daha çok beklenir olmuştu.

Bediüzzaman, başka bir yerde bu ihtiyacı şöyle dile getirecekti:

“Evet, bu zaman; hem îman ve din için, hem hayat-ı içtimaî ve şariat için, hem hukûk-u âmme ve siyaset-i İslâmiye için, gâyet ehemmiyetli birer müceddit ister.”(9)

Her çağ nasıl ki bozulan dünyayı düzeltmek, sünnet-i seniyyeyi yeniden yerleştirmek için bir nevi mehdîler bulmuş ve bunların herbiri Mehdî Âl-i Resûlün diyanet, siyaset, cihad sahalarındaki vazifelerinden sadece bir tanesini yapmışlar. Hayatın bütün yönlerinin fesada uğradığı bir zamanda ise elbette îman, diyanet, hukuk, siyaset, saltanat, cihad sahalarını içine alacak derecede geniş bir ihya hareketi gerekecektir.

Âhir zamanın böylesine en büyük fesadı zamanında, bütün bunların üstesinden ancak, “*en büyük bir müçtehid, hem en büyük bir müceddit, hem hâkim, hem mehdî, hem mürşid, hem kutb-u âzam olarak bir zât-ı nurânî*”(10) gelebilir.

Hususî, cüz'î, yalnız şahsî hizmetlerle veya mağlûbâne perde altında, bid'alara musamaha sûretinde ve teviller ile bir nevi tahrifat içinde tam hizmet yapılamadığı(11) gibi Deccal ve Süfyanın tahribatları da tamir edilemez.

Tahribatın, hayatın dört biryanını kuşattığı, îman binasının temelini dinamit

---

konulduğu, îmanların olduğu kadar sosyal hayatın da alabora edildiği, hak ve hürriyetlerin ayaklar altına alındığı, siyasetin de bundan payına düşeni aldığı bir dönemde Mehdîden başka ne beklenebilirdi?

Evet, hayatın her yönü tecdid, yani yenilenme istiyordu. Tamiratı çok yönlü yapmak gerekiyordu. Tecdide, tamire ise elbet bir yerlerden başlanacaktı. Önem derecesine göre bir sıralama yapılmalıydı.

Bediüzzaman da öyle yaptı. **“Fakat en ehemmiyetlisi, hakàik-ı îmaniyeyi (îman hakikatlerini) muhafaza noktasında tecdid vazifesi, en mukaddes ve en büyüğüdür.”** diyordu. Şeriat ve hayat-ı içtimâiye ve siyasiye dâireleri ona nisbeten ikinci, üçüncü, dördüncü derecede kaldığını söylüyor ve hadis-i şeriflerde dini yenilemeye fazlasıyla önem verilmesinden maksadın îmânî hakikatlerdeki tecdid olduğunu belirtiyordu.(12)

Evet, eksik, şüphe ve tereddütler içerisinde kıvranan, sağlam ve tahkikî îmanı elde edememiş bir kimseden toplum hayatının huzuru için gerekli olan sevgi, saygı, dayanışma, yardımlaşma, fedakârlık, dürüstlük, çalışkanlık gibi güzel hasletler gerektiği gibi beklenemezdi. Hele bir kalbe inançsızlık yerleşti mi o kalbin sahibi canavarlaşır, insanî değerlerden kopar, zulüm, anarşi, çıkarıcılık, kaba kuvvet, istibdat gibi acı ve dikenli meyveler vermeye başlardı.

O halde ilk yapılacak iş küfür bataklığında boğulmakta olan insanları kurtarmak, îmanları kuvvetlendirmek olmalıydı.

Îman Hizmetinin Önemi

Îman nasıl İslâm'ın temeli ise, îmana hizmet de her şeye önceliği olan bir hizmettir. Çünkü îman dünya ve âhiret saadetinin temel taşıdır.

Îmansızlık ise en büyük felâkettir. Sadece dünyayı cehenneme çevirmekle kalmaz, âhirette de cehennem meyvelerini verir.

Resûl-i Ekrem (a.s.m.) ömrü boyunca bu hizmeti esas edinmiş, ümmetinin dikkatlerini bu noktaya çekmişti. Konuyla ilgili birçok hadislerinden biri şöyledir:

“Senin vasıtanla bir kimsenin îmana kavuşması, senin için sahralar dolusu kırmızı koyunlardan daha hayırlıdır.”(13)

Dün din ve îman birçok kanallarla korunmaktaydı. İslâma sembol ve işaret olan şeâirler her vesileyle canlı tutuluyordu. Ahir zaman fitneleri henüz bütünüyle ortaya çıkmamıştı.

Çağımız ise dinin dayanaklarının yıkıldığı, şeâirin tahribe maruz kaldığı, âhir zaman fitnelerinin bir bir su yüzüne çıktığı dehşetli günlere sahne oldu.

Taklidî îmanın istinad kalelerinin sarsıldığı bir dönemde, inananlar cemaat halinde yapılmakta olan bunca hücumla ancak tahkikî bir îmanla dayanabilirlerdi.

Geçmiş asırlarda toplumda İslâmî bir hava vardı. İnsanlar genelde inanır, inançlarının gereğini yerine getirmeye çalışırlardı. Ama günümüzde birçok insan okudukları fen ve felsefe sebebiyle ya materyalizme, ya da tabiatçılığa kaymış, huzurunu yitirmekle kalmamış, toplumun huzurunun da kâtili olmuştur. Böyle bir anda îman hizmetinin ne derece önem kazandığı tartışma götürmez.

Hatta öylesine önem kazanır ki, onunla meşgûliyet bunun dışında her şeyi, bilhassa câzip görülen siyaseti dahi terk etmeyi gerektirir. Çünkü Bediüzzaman'ın belirttiği gibi günümüzde her şeyi kendi hesabına alan fevkalâde hâkim cereyanlar var. Harekâtı o cereyanlara kaptırmamak için siyasetten feragat etmek gerekir.

“Tâ ki îman hizmeti, safvetini umumun nazarında bozmasın ve avamın çabuk iğfal olunabilen akıllarında o hizmet başka maksatlara âlet olmadığı tahakkuk etsin...”(14)

Başka bir yerde de Bediüzzaman, îman hizmetinin önemini anlatırken, siyasetle bir karşılaştırmasını yaparak şu ifadeleri kullanıyor:

“Madem bu zamanda, her şeyin fevkinde hizmet-i îmaniye bir kudsî vazifedir; hem kemmiyet, keyfiyete nisbeten ehemmiyeti azdır; hem muvakkat ve mütehavvil (geçici ve değişken) siyaset daireleri ebedî, daimî, sâbit hizmet-i îmaniyeye nisbeten ehemmiyetsizdir, mikyasa olamaz.”(15)

Hatta îman hizmetinin sonucu olan, herkeste özellikle halkta, özellikle siyasîlerde, özellikle bu asrın efkârında o birinci vazifeden bin derece daha geniş görünen İslâmın hâkimiyeti bile gerçekte bu îman hizmeti derecesine çıkamamaktadır.(16)

Hattâ bu hizmet Bediüzzaman'ın gözünde, sadece siyaseti, siyasetle veya daha başka sûretlerde ulaşılabilecek maddî, daha da öte birçoklarının gâye-i hayat edindiği mânevî makamları dahi terk etmeyi gerektirecek derecede önemlidir. Onun içindir ki Bediüzzaman, lâıyk olduğu ve lâıyk görüldüğü halde en yüksek mânevî makamları dahi kabullenmemiş, **“Hizmetkârlığı makâmâta (mânevî makamlara) tercih ederim.”** demiş, **“Nasıl ki ehl-i hamiyet bir insan,**

---

dostların hayatını kurtarmak için kendini fedâ eder; öyle de ehl-i îmanın hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa -hem lüzum var- kendim, değil yalnız lâyük olmadığım o makamları, belki hakiki hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi fedâ etmeye, Risale-i Nur'dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terk ederim.” demiş, îmanları kurtarma, koruma ve güçlendirmeyi kendine program, meslek, gâye-i hareket ve hedef edinmişti.

Öyle ki Bediüzzaman, hakikat-ı ihlâsın, kendisini şan ü şerefe ve maddî ve mânevî rütbelere, vesile olabilen şeylerden menettiğini, hâlis bir hadim olarak hakikat-ı ihlas ile, her şeyin üstünde îman hakikatlerini on adama ders vermenin, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli gördüğünü de belirtir. Ona göre, ihlasla îman hakikatlerini ders verme büyük bir kutup olup da binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetlidir. Bu hususu da şöyle açıklar:

“Çünkü o on adam, tam o hakikati her şeyin fevkinde gördüklerinden, sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalpleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveseler ile, o kutbun derslerini, ‘Husûsî makamından ve hususî hissiyatından geliyor’ nazarıyla bakıp, mağlup olarak dağılırlar. Bu mânâ için hizmetkârlığı, makâmâtlara tercih ediyorum.”(17)

Evet, Bediüzzaman'ın omuzladığı bu hizmet tahkîkî îmanı kalblere nakşederek biçare insanları ölümün îdam-ı ebedîsinden kurtarmayı, milleti de her türlü anarşilikten muhafaza etmeyi hedefliyordu. (18)

Bu îman hizmetiyle aynı zamanda Hıristiyanlığı mağlup edip anarşiliği yetiştiren Kuzeyde çıkan dinsizlik cereyanının bu vatani mânevî istilâsına set çekilecekti. Risale-i Nur bu konuda bir [sedd-i Zülkarneyn](#) vazifesi görmekteydi.(19) Çünkü bu cereyan siyaset ve diplomatlıkla önlenemezdi.(20)

Öte yandan bu hizmet, en zor şartlarda, hem de büyük imkânsızlıklar içerisinde yürütülmekteydi. Ama bir çırpıda hayret edilecek derecede îman hakikatlerinin işlendiği altıyüz bin nüsha kitap çocuklara, çobanlara varıncaya kadar nice gönüllü tarafından yazılarak ortaya çıkıvermişti.

Daha da bu hizmet, [Sedd-i Zülkarneyn](#)'i yıkıp dünyayı fesada veren Ye'cüc ve Me'cüc gibi İslâmın seddini sarsmaya çalışan Ye'cüc ve Me'cüden daha müthiş ahlâk ve hayatta meydana gelen karanlıklı anarşilik ve zulümlü dinsizliğin fesad ve ifsadına, tahribatına karşı güçlü bir set teşkil ediyordu.(21)

Olağanüstü denilebilecek derecede bir başarıydı bu.

Bir adamın bir günde harap ettiği bir sarayı, yirmi adamın yirmi günde yapamadığı, bir adamın tahribatına karşı yirmi adamın çalışma zorunda olduğu düşünülürse, binlerce tahribatçının karşısına kale gibi dikilen, harika tesirleri görülen bu hizmet, eğer karşısına denk bir kuvvetle çıkılabilseydi mu'cizevârî muvaffakiyet ve fütûhat görülürdü.

Ne var ki, efkâr-ı âmmede, hayata düşkün insanların nazarında îmandaki tecdidden çok, görünüşte geniş ve hâkimiyet noktasında câzibedâr olan sosyal hayat ve siyaset daha ziyade ehemmiyetli görünüyor, halk bu açıdan bakıp mânâ veriyorlardı.(22)

Her ne kadar efkâr-ı âmmede sosyal hayat ve siyaset cazip görünse de önceliği îmandaki yenilenme alacaktı. İman hizmetinin bir sonucu olan şeriatın icrâ ve tatbiki, ittihad-ı İslam gibi önemli hizmetler pek parlak, çok geniş dairede ve şaşaalı bir tarzda olduğundan umûmun ve avamın nazarında daha ehemmiyetli görünse de bu îman, yani ehl-i îmanı dalâletten kurtarma ve tahkiki îmana ulaştırma hizmeti bunlardan üç dört derece daha kıymetliydi.(23)

İşte Risale-i Nur, hizmetini bu noktada yoğunlaştırmış, ağırlığını bütün bütün buna vermişti.

Onun için de Bediüzzaman bir şükran-ı nimet olarak Risale-i Nur ve şahs-ı mânevîsinin tecdid vazifesini yaptığını belirtecek ve şöyle diyecekti:

“Bu asırda, Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, Risale-i Nur'un hakikatine ve şâkirdlerinin şahs-ı mânevîsine, hakâik-i îmaniye muhafazasında (îman hakikatlerini korumada) tecdid vazifesini yaptırmış.”(24)

Böyle davranmaya, yani tecdide ağırlık vermeye âhir zamanla ilgili hadislerde yer alan şahısların çıktığını görmesi itmişti Bediüzzaman'ı. İngilizlere karşı verdiği mücadele ve onlarla ilgili yazdığı [Hutuvât-ı Sitte](#) isimli eseri sebebiyle ödüllendirilmek için Ankara'ya çağrıldığı zaman, bunları görmüş, kendisine yabana atılmayacak büyük makamlar vaadedildiği halde kabul etmemiş; dünyayı, siyaseti, hayat-ı içtimâiyeyi terk edip yalnız îmanı kurtarma hizmetine kendisini vakf etmişti.(25)

Evet o, hadislerin haber verdiği âhir zamanın dehşetli şahıslarının İslâm ve insanlık âleminde zuhur ettiğini görmüş ve yine gelen rivayetlerden, onlara siyasetle değil, ancak mânevî kılınc hükmünde i'caz-ı Kur'ân'ın nurlarıyla mukabele edilebileceğini öğrenmiş ve bu tavsiyeye uyararak, kendisine vaadedilen onca makam ve mevkileri tekmeleyip Ankara'yı terk etmişti. Hattâ ayrılmaması için istasyona kadar gelen mebusların ricalarına da uymamış, Van'a gidip Erek Dağı eteğinde Zernabad suyu başında ömrünü geçirmeye karar vermişti.(26)

Hız. Mehdînin Üç Vazifesi

Bediüzzaman ve Risale-i Nur denilince, helâket ve felâketlerle dolu, îmanların ve İslâmî hayatın tehlikeye düştüğü asrımızda, beşeriyeti bu girdaptan kurtarmak için cansiperâne mücadele veren bir İslâm kahramanı ve onun kaleme aldığı müstesnâ bir külliyat hatıra gelir.

Günümüzde şüphesiz îman ve Kur'ân'a ihlas ve sadakatle hizmet eden birçok cemaat vardır. Ancak bu konuda Bediüzzaman ve Risale-i Nurların yerinin önemi ve büyüklüğü tartışma götürmez. Ehemmiyeti üzerinde bir parça durduğumuz bu kutsî hizmet için varlığını ortaya koyan, onun için yaşayan, bu uğurda ölümü dahi göze alan Bediüzzaman'ın, bir ihsan-ı İlâhî olarak değerlendirdiği Risale-i Nur Külliyatı sayesinde îmanlarını kurtaran yüzbinlerce, hatta milyonlarca insan, Bediüzzaman'ın îmandaki tecdidi başarıyla yaptığının birer delilidir.

İşte Bediüzzaman'ın üstlendiği bu muazzam hizmet sebebiyle eserleriyle îmanlarını kurtaran nice insan ona büyük bir muhabbet ve hürmetle bağlanmış, yüzyüze olduğu gibi mektuplarıyla da bu duygularını ifade etmeye çalışmışlardır.

Bediüzzaman, birçoğunun içlerinde sakladığı, bir kısmının da dile getirme ihtiyacı hissettiği bu duygu ve düşüncelerini öğrendiğinde meselenin açıklığa kavuşturulması gerektiğini görmüştü. **“Nur'un ehemmiyetli ve çok hayırlı bir şakird”**inin, çok kişi namına sorduğu,

“Nur'un halis ve ehemmiyetli bir kısım şâkirdleri, pek musırrane olarak âhir zamanda gelen Âl-i Beytin büyük bir mürşidi seni zannediyorlar ve o kadar çekindiğin halde onlar ısrar ediyorlar. Sen de bu kadar musırrane onların fikirlerini kabul etmiyorsun, çekiniyorsun. Elbette onların elinde bir hakikat ve kat'î bir hüccet var ve sen de bir hikmet ve hakikate binâen onlara muvafakat etmiyorsun. Bu ise tezattır, her halde hallini istiyoruz?”

şeklindeki soruya bir mektupla cevap vermişti.

Bediüzzaman, bu mektubunda, o has Nurcuların ellerinde bir hakikat bulunduğunu ifade edip iki cihette tabir ve tevil gerektiğini söylüyordu.

Mehd-i Âl-i Resûlün temsil ettiği kudsî cemaatinin şahs-ı mânevîsinin îman, hayat ve şeriat olmak üzere üç devresi bulunmaktaydı. Çabuk Kıyamet kopmaz, beşer bütün bütün yoldan çıkmazsa, o vazifeleri onun cemiyeti ve seyyidler cemaati yapacaktı.

Bediüzzaman **îman, hayat** ve **şeriat** olarak sıraladığı bu üç vazifeden birincisi ve en önemlisinin îmanları muhafaza etme ve kurtarma olduğunu söylüyordu. Çünkü fen ve felsefenin tasallutu, maddecilik ve tabiatçılık taûnunun yaygınlaşmasıyla

---

îmanlar tehlikeye düşmüştü.

Bu vazife o kadar önemliydi ki, hem dünyayı, hem her şeyi terk etmeyi, hem de çok zaman tetkikatla meşguliyeti gerektiriyordu. Onun için de bu vazifeyi bütünüyle bizzat Hz. Mehdî'nin yapmasına ne vakit ve ne de o günkü durum müsaade ederdi. Hz. Mehdî, bu vazifeyi ihlas, sadakat ve tesanüd sıfatlarına tam sahip olan birkısım talebelerle yapacaktı. Bediüzzaman, bu talebelerin her ne kadar az da olsalar, mânen bir ordu kadar kuvvetli ve kıymetli olduklarını belirtir.

İkinci vazifesi hilafet-i Muhammediye ünvanı ile şeâir-i İslâmiyeyi ihya etmektir. Hz. Mehdî, bunu, İslâm âleminin birliğini dayanak noktası yapıp gerçekleştirecek, insanlığı maddî ve mânevî tehlikelerden ve gadab-ı İlâhîden kurtaracaktı. Bunun için ise milyonlarca ferd lâzımdı.

Üçüncü vazifesi de ehl-i îmanın mânevî yardımları, ulemâ ve evliyanın, bilhassa kuvvetli ve sayıca çok ve milyonları aşan seyyidler cemaatinin iştirakiyle zamanın inkılablarıyla zedelenen Kur'ân ahkâmını ve Şeriat-i Muhammediye kânunlarını yeniden tesis etmesiydi. Hz. Mehdî bu noktada İsevî ruhanîleriyle de ittifak edip İslâma hizmete çalışacaktı. Bediüzzaman, Hz. Mehdî'nin hizmet seyrini böylece hatırlattıktan sonra şu ifadeleri kullanıyor:

“Şimdi hakikat-i hal böyle olduğu halde, en birinci vazifesi ve en yüksek mesleği olan îmanı kurtarmak ve îmanı, tahkikî bir surette umuma ders vermek, hatta avamın da îmanını tahkiki yapmak vazifesi ise, mânen ve hakikaten hidayet edici, irşad edici mânâsının tam sarahatini ifade ettiği için, Nur Şakirdleri bu vazifeyi tamamıyla Risale-i Nur'da gördüklerinden, ikinci ve üçüncü vazifeler buna nisbeten ikinci ve üçüncü derecededir diye, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini haklı olarak bir nevi Mehdî telakkî ediyorlar. O şahs-ı mânevînin de bir mümessili, Nur Şakirdlerinin tesanüdünden gelen bir şahs-ı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîde bir nevi mümessili olan bîçâre tercümanını zannettiklerinden, bazan o ismi ona da veriyorlar.” (27)

İfadeler gâyet açık değil mi? Başka bir yerde yer alan şu ifadeler de bu minvalde:

“Hem bu üç vezâifi (*îman, hayat, şeriat*) birden bir şahısta yahut cemaatte bu zamanda bulunması ve mükemmel olması ve birbirini cerh etmemesi pek uzak, âdetâ kâbil görülmüyor. Âl-i Beyt-i Nebevînin (a.s.m.) cemaat-i nûraniyesini temsil eden Hz. Mehdî'de ve cemaatindeki şahs-ı mânevîde ancak içtimâ edebilir.”(28)

- **Yoruma açık ifadeler mi, net gerçekler mi?**

Yukarıdaki ifadeler bize birkaç gerçeği birden hatırlatıyor:

Birincisi: Hz. Mehdî'nin **îman, hayat ve şeriat** olmak üzere üç önemli görevi vardır.

İkincisi: Bu vazifeler zamana bağlı olduğu için hepsini birden yapmasına Hz. Mehdî'nin ne zamanı yetmekte, ne de hali elvermektedir. Çünkü Mehdî'nin her halinin harika olması beklenmemelidir. Bu gerçeğe risalelerde de temas edilir. İman, hayat ve şeriat vazifelerinin üçünü birden bu zamanda uygulamanın, bütün dünyanın vaziyetini değiştirmeyi gerektirdiği, beşeriyette carî olan âdetullaha uygun düşmediği için en büyük meseleyi esas yapacağı belirtilir. (29)

O halde bu üç vazife Hz. Mehdî'ye ait olduğuna, onun da hepsini birden fiilen yapmasına şartlar da, ömrü de yetmediğine göre geride kalan ikinci ve üçüncü vazifeleri kim yapacaktır?

Şahs-ı mânevîsi. Evet, onun başlattığı, temelini attığı bu hizmetleri şahs-ı mânevîsi sürdürecektir.

Üçüncüsü: Birinci vazife olan îman hizmetinin diğer vazifelere önceliği vardır. Bu olmadan diğerleri olmaz. Diğerleri birincisine binâ edilecek ve onun kaçınılmaz sonucu olacaktır.

Dördüncüsü: İkinci ve üçüncü vazifeler ehl-i îmanın da desteğiyle gerçekleşecektir.

Beşincisi: Bediüzzaman, bu şahs-ı mânevînin bir temsilcisidir.

Bunlar bahsi geçen mektuptan anlaşılan son derece açık ve net hakikatlerdir. Risale-i Nur'un başka yerlerinde zikredilen ifadeler de bu gerçeği teyid etmektedir.

Yalnız mektupta birinci vazife, yani îman hizmeti anlatılırken yer verilen bir kısım ifadeler var ki dikkatle bakılmadığında kafa karıştırılabilmekte, yanlış anlaşılabilen, hatta bazılarını mehdî bekler hale getirmektedir. Şimdi bu ifadelere birlikte bakalım:

“... Hz. Mehdî'nin, o vazifesini bizzat kendisi görmeğe vakit ve hal müsaade edemez. Çünkü, hilafet-i Muhammediye (a.s.m.) cihetindeki saltanatı, onun ile iştigale vakit bırakmıyor. Herhalde o vazifeyi ondan evvel bir taife bir cihette görecektir. O zât, o taifenin uzun tasdikâtı ile yazdıkları eseri kendine hazır bir program yapacak, onun ile bu vazifeyi tam yapmış olacak.”

Meseleye, Bektaşinin namaz kılmayışına gösterdiği mazeret cinsinden bir anlayışla yaklaşırsa, elbette yukarıdaki ifadelerden başka mânâlar da çıkarılabilir.

Fakat öncelikle mektubun, hatta Risale-i Nur'daki aynı konuların bütünlüğü, tamamlayıcılığı çerçevesinde bakılmalıdır ki, sağlıklı sonuç alınabilsin.

İman, hayat ve şariat vazifelerini Hz. Mehdî ve şahs-ı mânevîsinin yapacağı açık.

Birinci vazife olan îman hizmetini, büyüklüğü ve önemi sebebiyle bütünüyle yapmaya Hz. Mehdî'nin ömrünün de, halinin de elvermeyeceği de kesin.

Hayat ve şariat vazifelerini onun şahs-ı mânevîsinin riyasetinde seyyidler ve ehl-i îman cemaatleri yapacağı konusunda ise hiçbir tereddüt yok.

Birinci vazifeyi Risale-i Nur'un îfa ettiği de açık açık belirtiliyor.

O zaman, nerde kaldı ki yeni bir mehdî beklenilsin ve yukarıdaki ifadelerden farklı mânâlar çıkarılsın. Şu var ki burada imtihan sırrı gereği biraz perdeli gidilmiş.

Mehdî ile şahs-ı mânevîsi öylesine özdeşleşmiş ki, âdetâ bunları biribirisiz düşünemeyiz. Nitekim burada da Mehdî ile şahs-ı mânevîsi birbirlerinin yerine kullanılmış, zaman zaman "şahs-ı mânevî," zaman zaman da onun "temsilcisi" nazara verilmiş. Konuya bir bütün olarak bakıp cümleleri dikkatle okumadığımızda elbet yanlış mânâlar çıkarılabilecektir.

Şimdi yukarıdaki cümleleri bu çerçevede açıklamalarla anlamaya çalışalım:

"... Hz. Mehdî'nin, o vazifesini (îman hizmetini) bizzat kendisi görmeğe vakit ve hal müsaade edemez. Çünkü, (ikinci vazifesi olan) hilafet-i Muhammediye (a.s.m.) cihetindeki saltanatı, onun ile iştigale vakit bırakmıyor. (Birincisine vakti yetmezse ikincisine hiç yetmez. Bu ikinci vazifeyi şahs-ı mânevîsi yürütecektir.) Herhalde o vazifeyi ondan evvel (yani ikinci vazifeyi gerçekleştiren şahs-ı mânevîden önce) bir taife (temsilcisi) bir cihette görecek. O zât (yani ikinci ve üçüncü vazifeleri yürütecek şahs-ı mânevî), o taifenin (temsilcinin) uzun tasdikâtı ile yazdıkları eseri kendine hazır bir program yapacak, onun ile bu vazifeyi tam yapmış olacak."

Daha açık bir ifadeyle, "Hz. Mehdî'nin üç vazifesinden birincisini bütünüyle yapmaya ne vakti ve ne de durumu elvermemektedir. Nerde kaldı ki şeâiri ihya olan hilafet-i Muhammediye vazifesini yapmaya vakti ve hali müsaade etsin. Bu ikinci vazifeden önce program mahiyetinde bir kısım eserler olmalı. İkinci ve üçüncü devreleri gerçekleştirecek olan şahs-ı mânevî de bu eserleri program yapmalı; tâ ki bu devrelerde de devam edecek olan îman hizmeti bütünüyle yapılabilsin."

Burada zikri geçen hazır program Risale-i Nur, o programla hareket edecek olan da

---

şahs-ı mânevîdir.

Hayat-i Harranî, Marûf-u Kerhî ve Abdülkadir Geylânî gibi Hay ismine mazhar olup tasarruflarını, vefatlarından sonra da hayatlarındaki gibi sürdüren bu üç evliyaya, en dehşetli bir çağda çetin bir görev üstlenen Hz. Mehdî'nin de dahil olması akıldan uzak değil. Hz. Mehdî, her ne kadar maddeten olmasa da mânen, ruhen tasarrufunu devam ettirecek, şahs-ı mânevînin temsilciliğini ve o şahs-ı mânevîye olan desteğini sürdürecektir, duâ edecek, programın uygulanmasında yardımcı olacaktır.

Kanaatimize göre onun ruhaniyeti, o şahs-ı mânevî içerisinde vefatından sonra da temsilciliğini sürdürecektir. Programı da onun mânevî öncülüğünde şahs-ı mânevîsi uygulayacaktır. Görünürde o şahs-ı mânevînin önünde temsilci denebilecek başka birileri bulunsa bile *-kaldı ki bunu meşvereti esas alan bir şûrâ gerçekleştirebilir-* programı hazırlayan Hz. Mehdî'ye tâbi olmaktan öte birşey yapamayacaktır. Program uygulayıcısının hazırlayıcıdan daha büyük olması düşünülemez. Tâbi olan ne kadar büyük de olsa metbûunu, yani tâbi olduğu kimseyi geçemez. Geniş fütûhâtı gerçekleştiren Hz. Ömer'in Resûl-ü Ekremi aşamadığı, aşamayacağı gibi.

Kaldı ki, Risale-i Nur'un hizmet prensipleri içerisinde şahsa değil, şahs-ı mânevîye ağırlık verilir. Nazara verilen ferd değil, şahs-ı mânevîdir. Fazilet, başarı, üstünlük şahs-ı mânevîninindir. Külliyatta yer alan ifadelerde bu gerçeği açıkça görebiliriz. Burda geçen Risale-i Nurları program yapacak zattan da maksadın yine şahıs değil, şahs-ı mânevî olduğu Risale-i Nur'un esprisine en uygun yaklaşım tarzı olsa gerek. Nitekim şu hatıradan da bunun teyid edildiğini görüyoruz. Hatıra 1930'lu yıllara ait. Bir Nur Talebesi rüyasında önemli hizmetler veren sarıklı bir genç görür. Hz. Üstad, rüyanın yorumunu yaparken, bu gencin Hulusi'yle omuz omuza verecek, belki de onu geçecek ve kuvve-i velâyetle meydana atılacak bir kimse olduğundan bahseder.(30)

Hz. Üstad, rüyanın üzerinden yirmi küsür sene geçtikten sonra, Isparta'daki *-bugün müze olarak kullanılan-* dersanede **Tahirî, Zübeyr, Sungur, Bayram, Ceylan** ve diğer birkısım talebelerinin bulunduğu bir sohbette, onlara, *"Sarıklı genç hanginiz?"* diye sorar. Talebeleri sessizliği tercih ettiklerinde de

"Hiçbiriniz o sarıklı genç değilsiniz. Ancak o, hepinizden meydana gelen şahs-ı mânevînin tâ kendisidir."(31)

şeklinde bir açıklama yapar.

Sikke-i Tasdik-i Gaybî'de İmam-ı Ali, Gavs-ı Azam ve Osman-ı Halidî gibi zâtların âhir zamanda gelecek zâtın makamını Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinde keşfen görüp işaret ettikleri, bazan da o şahs-ı mânevîyi bir hadimine verip, o hâdimine mültefitâne baktıkları kaydedilir. Burada da Bediüzzaman, sonra gelecek o mübarek

---

zâtın Risale-i Nur'u program yapacağını belirtmektedir ki, bunun da yine şahs-ı mânevî olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü mektubun devamında, *“bazı cihetlerle birinci vazifede pişdarlık eden Nur Şakirdlerinin şahs-ı mânevîsini temsil eden o âciz kardeşine veriyorlar”* diyerek o şahs-ı mânevînin yapacağı üç vazifeden birincisini, yine şahs-ı mânevîyle birlikte yapacağı anlaşılmaktadır.(32)

Asıl Olan İhlasla Hizmet

Bediüzzaman, kendisine Mehdîlik isnadıyla yazı yazan bir talebesinin mektubuna verdiği cevapta şöyle demektedir:

“Âhir fıkrasında ‘Muhbir-i Sadık’ın haber verdiği mânevî fütûhât yapmak, zulûmatı dağıtmak zaman ve zemini hemen hemen gelmiş’ diye fıkrasına, bütün ruh u canımızla rahmet-i İlahiyeden niyaz ve temennî ediyoruz.”

diyor, böyle şeylerle uğraşma yerine asıl olan vazifeye dikkatleri çekiyor,

“Fakat biz Risale-i Nur şâkirdleri ise; vazifemiz hizmettir, vazife-i ilâhiyeye karışmamak ve hizmetimizi Onun vazifesine binâ etmekle bir nevi tecrübe yapmamak olmakla beraber, kemmiyete değil, keyfiyete bakmak; hem çoktan beri sükût-u ahlâka ve hayat-ı dünyeviyeyi her cihetle hayat-ı uhreviyeye tercih ettirmeğe sevk eden dehşetli esbab altında Risaletü'n-Nur'un şimdiye kadar fütûhâtı ve zındıkların ve dalâletlerin savletlerinin kırılması ve yüzbinler bîçârelerin îmanlarını kurtarması ve herbiri yüze mukabil binler hakiki mü'min talebeleri yetiştirmesi, Muhbir-i Sadıkın (a.s.m.) ihbarını aynen tasdik etmiş ve vukûât ispat etmiş ve ediyor ve inşaallah daha edecek.”

Hadiselerin tasdik ve vukûâtın ispat ettiği, Muhbir-i Sadık'ın, yani Resûl-ü Ekrem (a.s.m.) âhir zamanla ilgili olarak verdiği haber Hz. Mehdî'nin gelişinden başka ne olabilir?

Bu ifadelerden sonra Bediüzzaman, Risale-i Nur, **“Öyle kökleşmiş ki, inşaallah hiçbir kuvvet, Anadolu'nun sinesinden onu çıkaramaz.”** cümlesine yer vermekte ve şu ifadeleri kullanmaktadır:

“Tâ âhir zamanda, hayatın geniş dairesinde asıl sahipleri, yani Mehdî ve şâkirdleri, Cenab-ı Hakkın izniyle gelir, o daireyi

---

genişlendirir ve o tohumlar sũmbũllenir. Bizler de kabrimizde seyredip Allah'a řũkrederiz.” (33)

Bu ifadeler de yukarıda olduğu gibi Hz. Mehdî ve cemaatinin daha önce belirttiğimiz üç vazifesini göz önüne getirdiğimizde Hz. Mehdî'nin ilerde geleceği değil, birinci ve en önemli vazifesini yaptığını göstermektedir. Onun attığı tohumlar hayat ve şeriat devrelerinde şahs-ı mânevînin, seyyidler cemaati ve ehl-i îmanın gayretleriyle sũmbũllenecek, dal budak salacak, meyvelerini verecek, o da bũtũn bu gelişmeleri kabrinden sevinęle seyredecektir.

Demek oluyor ki, birkısım zâtları bekler durumda olmak, Risale-i Nur'un ruhuna ters dũřer. Çünkü Risale-i Nur'da şahıs değil, şahs-ı mânevî ön plandadır. şahıslar o şahs-ı mânevîye adabte olabildikleri ölçũde değer kazanırlar.

- Peki, neden şahs-ı mânevî? Niçin Bediũzzaman özellikle bunun üzerinde durmaktadır?

Niçin şahs-ı Mânevî

“Sizi bũtũn duâlarında, ‘Bizi kurtar! Bize merhamet et! Bizi koru!’ gibi bũtũn mũtekellim-i maalgayr sigalarında bilâistisnâ dahil edip, kesretli cesetler ve birtek ruh hũkmũnde şirket-i mâneviyemizin dũsturlarıyla çalışan ve sizin sıkıntınız ile sizden ziyade alakadar olan ve şahs-ı mânevînizden himmet ve meded ve sebat ve metanet ve şefaât bekleyen kardeşiniz Said Nursî.”(34)

Bediũzzaman böyle diyor; şahs-ı mânevîden himmet, meded, sebat, metanet ve şefaât beklediğini söylüyor.

Bediũzzaman, şahs-ı mânevîye bu kadar önem verdiği halde, biz, zaman zaman, her şeyi şahıslardan beklercesine, “Hz. Mehdî mâdem âhir zamanda gelecek görevli bir zât ise bũtũn bu görevleri bizzat kendisinin yapması gerekmez miydi?” gibisinden sorulara muhatap olabiliyoruz.

Hz. Mehdî, gerek bu üç vazifeyi ve gerekse hadislerde anlatılmakta olan diğer önemli vazifeleri tek başına değil, temsil ettiği kudsî cemaatinin şahs-ı mânevîsiyle birlikte yapacaktır.

Önce şahs-ı mânevî ne demek, onu anlamaya çalışalım.

Şahs-ı mânevî, şahıslardan meydana gelen bir toplum, cemaat, cemiyet veya şirketin, aralarında kurdukları mânevî ortaklığa verilen bir isimdir. Aynı inanç, duygu ve düşünceleri paylaşan, birbirlerine kopmaz bağlarla bağlanan, büyük bir dayanışma içerisinde olan kimselerin meydana getirdikleri mânevî ve tüzel kişidir. O, bir fert ve kişi olarak görülmez, ama kenetlenmiş kişilerden meydana gelen güçlü bir toplum ve cemiyet, âdetâ tek bir ruh ve tek bir vücut haline gelmiş sağlam cemaat olarak kendini gösterir.

Her asırda dine, îmana hizmet, İslâmı yenilemek, güçlendirmek için mücedditler, mürşidler, bir nevi mehdîler gelmiştir. *İmam-ı Âzam, İmam-ı Şâfiî, Beyazid-i Bistamî, Gavs-ı Âzam Şah-ı Geylanî, İmam-ı Gazalî, İmam-ı Rabbânî, Mevlânâ Celaleddin-i Rumî* gibi büyük ve harika zatlar, önemli hizmetler vermiş, hem kendi çağlarını, hem de sonraki çağları hizmet, irşad ve eserleriyle aydınlatmışlardır. Zamanları ferdiyet zamanı olduğu için o ferîd ve kutsî dahîler fazlasıyla kifayet etmişler, bozulmuş âlemi ıslaha çalışmışlardır.

Bugün ise şartlar tamamen değişmiş, küfür ve dalâlet komite ve cemaatleri, şahs-ı mânevî halinde İslâma hücumu geçmiş, toplumun her kesimi ve hayatın her yönü bu yıkım ve dejenerasyondan payına düşeni almıştır.

Onun içindir ki Bediüzzaman, bir çok mektubunda ısrarla cemaat ve şahs-ı mânevînin önemi üzerinde durmaktadır. Üzerine basa basa, zamanın, cemaat ve şahs-ı mânevî zamanı olduğunu belirtmekte, büyük ve bakî hakikatlerin fânî, âciz ve sükût edebilir şahsiyetlere binâ edilemeyeceğini,(35) cemaatin ruhu olan şahs-ı mânevînin daha metin, dinin hükümlerini uygulamada daha muktedir, istikâmetle giden bir şahs-ı mânevînin ise daha ziyade parlak ve kâmil olacağını,(36) uhuvvet ve samimi tesanüde dayalı bir cemaatin şahs-ı mânevîsinin çok kerametler gösterebileceğini, bir veliyy-i kâmil hükmüne geçebileceğini, inayetlere mazhar olacağını(37) söylemekte,

“Şahıs ne kadar dahî, hatta yüz dahî derecesinde olsa, bir cemaatin mümessili olmazsa, bir cemaatin şahs-ı mânevîsini temsil etmezse; muhalif bir cemaatin şahs-ı mânevîsine karşı mağluptur.”(38)

demektedir. Bu önemli hakikati İhlas Risalesinde formülleştirmeyi de ihmal etmemiştir:

“Ehl-i dalâlet ve haksızlık—tesanüd sebebiyle—cemaat sûretindeki kuvvetli bir şahs-ı mânevînin dehâsıyla hücumu zamanında, o şahs-ı mânevîye karşı, en kuvvetli olan ferdî mukâvemetin mağlup düştüğünü anlayıp ehl-i hak tarafındaki ittifak ile bir şahs-ı mânevî çıkarıp, o müthiş şahs-ı mânevî-i dalâlete karşı, hakkaniyeti muhafaza ettirmek.”

Aynı yerde Şu önemli noktaya da işaret eder:

“Hadis-i sahihle, âhir zamanda İsevîlerin hakiki dindarları ehl-i Kur'ân ile ittifak edip, müşterek düşmanları olan zındıkaya karşı dayanacakları gibi, Şu zamanda dahi ehl-i diyanet ve hakikat, değil yalnız dindaŐı, meslektaŐı, kardeŐi olanlarla samimî ittifak etmek, belki Hıristiyanların hakiki dindar ruhanîleri ile dahi, medar-ı ihtilaf noktaları muvakkaten medar-ı münakaŐa ve niza etmeyerek, müşterek düşmanları olan mütecaviz dinsizlere karşı ittifaka muhtaçtırlar.”(39)

Dinsizliğin tarihte emsali görülmedik bir tarzda bir Şahs-ı mânevî teşekkül ettirip hücumu geçtiği bir zamanda Şahs-ı mânevîye dayanılmazsa nasıl mukabele edilebilir?

Deccalizm ve Süfyanizmin Şahs-ı mânevî halinde yürüttüğu dehşetli faaliyetlerin karşısına hiçbir Şeye âlet, tâbî ve basamak olmayan, hiçbir garaz ve maksatça kirletilemeyen, mânevî, makbul, zararsız nuranî makam ve uhrevî rütbeleri dahi hedef edinmeyen, sadece ve sadece rıza-yı İlahîyi ve âhireti hedef alan, hiçbir Şüphe ve felsefeyle mağlup edilmeyen Kur'ân'ın bu asra bakan bir mânevî mucizesi olan Risale-i Nur ve Şahs-ı mânevîsi, elbetteki ehl-i îmanla omuz omuza verip karşısına bir kale gibi dikilecek, hücumları fedakârâne göğüsleyecek ve bertaraf edecektir.

Mehdînin Müjdelenmesi

Lidersiz, başkan veya başbakansız hükümet düşünölemeyeceği gibi kutupsuz da mânevî bir dünya düşünölemez.

Mânevî hükûmetin başkanına kutup adı verilir. Kutbu'l-aktap, gavs veya gavs-ı âzam diye de anılır.

Her memleketin bir kutbu olabileceği gibi çoğunlukla Hicaz'da hepsinin de başkanı durumunda olan bir kutb-u âzam bulunur.

Kutb-u azam veya gavs-ı âzam kutbiyet, gavsiyet ve ferdiyet makamlarını da üzerinde bulundurur.

[Aktab-ı Erbaa](#) adıyla Őöhret bulmuş dört kutup vardır ki bunlar **Abdülkadir Geylanî, Ahmed-i Rifaî, Ahmed-i Bedevî, İbrahim-i Desukî**'dir. Bazan dördüncüsünün yerine *Ebû'-Hasen-i Őâzelî* zikredilir.

Kutb-u âzamla birlikte iki imam daha bulunur. Bunlardan soldaki mülk, sağdaki de melekût âlemini yönetir. Bu iki imam kutb-u âzamdaki tamamen bağımsız ve kutb-u âzamin tasarrufu dışındadırlar, onu tanımaya mecbur değildirler.

Kutuplar hakikat-ı Muhammediyenin temsilcisi olarak görev yaparlar. Ona vâris olur, vazifesini yürütmeye çalışırlar.

Dünya ayakta durdukça kutuplar da, imamlar da vazife başında olacaklardır.

İşte Bediüzzaman, gizlenmeye lâayık, büyük bir sır olarak gördüğü bu konuyla ilgili bir gerçeği anlatırken, eskiden Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini sözkonusu olan iki imamdan biri zannettiğini, fakat gerçekte onun ferdiyet makamında bulunduğunu anladığını söyler ve şöyle der:

“Ben eskiden Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki, gavs-ı âzamda kutbiyet ve gavsiyetle beraber ferdiyet dahi bulunduğundan, âhir zamanda şâkirdlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o ferdiyet makamının mazharıdır.”(40)

Bu derece büyük bir makamda bulunan Risale-i Nur'un; çağlara damgasını vurmuş, yerdeyken Arş-ı Âzamı seyredabilen Abdülkadir-i Geylânî, İmam-ı Rabbanî gibi büyük kutupların ilgisini çekmemesi düşünülemez.

Abdülkadir Geylânî'nin asırlar ötesinden bakıp Bediüzzaman'ın çekeceği sıkıntıları görüp ona, *“Korkma, şüphesiz sen inayet gözüyle korunmaktasın,”* *“Zamanın Abdülkadir'i, yani gavs-ı âzamı ol”* diye hitap ettiğini görüyoruz.(41)

İmam-ı Rabbanî, büyük zatlardan naklen, mütekelliminden ve ilm-i kelâm ulemâsından birisi gelip, bütün îman ve İslâm hakikatlerini ap açık bir sûrette izah ve ispat edeceğini bildiriyor. Burada bir not düşen Bediüzzaman,

“Zaman ispat etti ki, o adam, adam değil, Risale-i Nur'dur. Belki ehl-i keşif Risale-i Nur'u ehemmiyetsiz olan tercümanı ve nâşiri suretinde -keşiflerinde- müşahede etmişler; ‘bir adam’ demişler.”(42) diyor.

Birinci Şuâ'da, Kur'ân'ın Risale-i Nur'a ve asrımıza bakan âyetlerine yer verilirken yirmi sekizinci âyete cifir hesabıyla bakılıp Hz. Mehdî'nin asrımızda geleceğine işaret edilerek şöyle denilir:

“... Eğer şeddeli ‘mim’ler dahi şeddeli ‘lam’lar gibi bir sayılsa, o vakit bin iki yüz seksen dört eder. O tarihte Avrupa kâfirleri devlet-i İslâmiyenin nurunu söndürmeğe niyet ederek on sene sonra Rusları tahrik edip Rus'un doksan üç muharebe-i meş'ûmesiyle (*uğursuz savaşıyla*) âlem-i İslâmın parlak nuruna muvakkat bir bulut perde ettiler. Fakat bunda Resâiliü'n-Nur Şâkirdleri yerinde Mevlânâ Halid'in (k.s.) şâkirdleri o bulut zulûmâtını dağıttıklarından, bu âyet bu cihette onların başlarına remzen parmak basıyor. Şimdi hatıra geldi ki, eğer şeddeli ‘lam’lar ve ‘mim’ ikişer sayılsa bundan bir asır sonra zulumatı dağıtacak zâtlar ise, Hazreti Mehdî'nin şâkirdleri olabilir.” (43)

Mevlânâ Halid geçen asrın müceddidi olduğuna göre bir asır sonra gelecek yirminci yüzyılın karanlıklarını dağıtacak müceddid, âhir zamanın büyük Mehdîsinden başka kim olabilir? Mevlânâ Halid'in Divan'ında yer alan duâsında geçen şu ifadeler de anlamlı değil mi?

"İmam-ı Rabbanînin her iki gözü mesabesinde olan 'Said' ile 'Urvetü'l-Vüskà Masum' hürmetine..."(44)

İslâmiyet ve Kur'ân için kullanılan sağlam kulp, tutunulacak kopmaz ip anlamına gelen Urvetü'l-Vüskà, Kur'ân'ın bu asra bakan bir tefsiri olan Risale-i Nur için de kullanılmaktadır.

Evliyalardan bir kısmının, keşiflerinde Hz. Mehdî'nin ne zaman geleceğini açıkça belirttiğini de görmekteyiz. Emirdağ Lâhikası'nda eski evliyanın bir kısmının gaybî kerametlerinde Risale-i Nur'u âhir zamanın hidayet edicisi (Mehdîsi) olarak keşfettikleri kaydedilir. (45)

Bediüzzaman'ın kontrolünden geçip Barla Lâhikası'nda yer alan bir mektubunda talebesi Küçük Ali; İmam-ı Ali (r.a.), Şah-ı Geylânî (r.a.) ve umum müçtehidlerin Risale-i Nur'u haber verdiklerini, her asırda gelen müceddid ve velilerin keşfiyatlarında “*Doğudan bir nur çıkacak, birisi gelecek*” diye Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini müjdelediklerini; onun önem ve kıymetini, emr-i Peygamberî (a.s.m.) ile ümmet-i Muhammed'in (a.s.m.) duâlarında âhir zaman fitnesi ve Deccalın şerrinden Allah'a sığınmaları, Deccalın maddî ve mânevî tahribatını Risale-i Nur'un tamir etmesinin gösterdiğini söylemekte ve kendi hükmünü de açıkça şöyle ortaya koymaktadır:

“Asırlardan beri beklenen ve muntazır kalınan zât, Risale-i Nur

---

imiş.” (46)

- Asırlardır beklenen zât Mehdî'den başka kimdir acaba?

Mevlanâ Hasenü'l-Adevî, İmam-ı Şârânî'nin Kitabü'l-Yevakütü'l-Cevahir'inde yer verilen bir keşfe göre, "*Mehdî-i âhir zaman, 1255 (Rûmî) senesinin Şaban ayının 15. gecesini dünyaya gelecektir,*" demektedir. Bunu Şeyh Hasan-ı Irakî'den nakletmekte, şeyhleri Ali Havasî Hazretlerinin de buna muvafakat ettiğini bildirmektedir.(47)

Hacı Zihni Efendi bu keşfi naklettiği sayfanın kenarına düştüğü Haşiyede 1294 H. tarihini kaydetmiştir ki, bu tarih Bediüzzaman'ın doğum tarihidir.

Bir hadiste Hz. Mehdî'nin Hicaz tarafından çıkıp genç yaşta Şam şehrinin minberine çıkacağı, hutbe okuyacağı nakledilmiştir.(48) Bediüzzaman'ın ise menbaı Hicaz olan Ehl-i Beytten geldiği, Şam Emevî camiinde yüze yakın âlimin bulunduğu bir cemaate, sonradan Hutbe-i Şâmiye adıyla neşrettiği meşhur hutbesini okuduğu bilinmektedir.

Mektûbât'ta yer alan şu rüyayı sadıka da konuya ışık tutacak ehemmiyettedir. Burada denilmektedir ki:

“Eski Harb-i Umumîden evvel ve evâilinde bir vâkıa-ı sadıkada görüyorum ki, Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağının altındayım. Birden o dağ, müthiş bir infilak etti. Dağlar gibi parçaları, dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım merhum validem yanımdadır. Dedim: ‘Anne korkma! Cenab-ı Hakkın emridir; o Rahîmdir, Hakîmdir.’ Birden o hâlette iken, baktım ki mühim bir Zât, bana âmirâne diyor ki: ‘İ'caz-ı Kur'ân'ı beyan et.’

"Uyandım, anladım ki, bir büyük infilak olacak. O infilak ve inkılâptan sonra Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'ân, kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ân'a hücum edilecek; i'cazı onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'cazın bir nev'inin şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak, benim gibi bir adam namzet olacak. Ve namzet olduğumu anladım.” (49)

Başka bir yerde de, bir vesileyle şu hakikati mecburen ifade etmek zorunda kaldığını söyler Bediüzzaman:

"Çok emarelerle anlamışız ki, bu ulûm-u îmaniyedeki fetvâ

---

vazifesiyle tavgif edilmişiz.”(50)

Bu satırlar Bediüzzaman'ın mânen görevli olduğunu açıkça göstermiyor mu? En zor şartlarda kaleme aldığı, dinsizliğin temellerini çökerten **yüz otuz parçayı** bulan eserleri, milyonların îmanının kurtulması ve kuvvetlenmesi yolunda yaptığı hizmetleriyle Bediüzzaman bu vazifeye hakkıyla lâayık olduğunu ispatlamıyor mu?

Ne var ki, bazıları tarafından Bediüzzaman'ın Kürt olduğu söylenilerek seyyid olamayacağı ifade ediliyor. “âhir zamanda gelecek zât, Âl-i Beytten olacağına göre Bediüzzaman Kürt olduğu halde nasıl o beklenen zât olabilir?” deniliyor. Bu konu üzerinde de ayrıca durmamız gerekiyor.

Bediüzzaman'ın Seyyidliği Meselesi

Resûl-i Ekrem (a.s.m.) torunu Hz. Hasan'ın soyundan gelenlere seyyid, Hz. Hüseyin'in soyundan gelenlere de şerîf dendiğini biliyoruz. Müslümanlar bu pâk ve mübarek nesle özel bir ilgi ve sevgi gösterdikleri için şecerelerini bir bir tespit etmiş, hatta Osmanlılar seyyidlere maaş bile bağlamışlardır.

Bu nurânî ağaç, Hz. Hasan'dan Şah-ı Geylânî, Hz. Hüseyin'den Zeyne'l-Âbidin ve Cafer-i Sadık gibi yıldız isimleri meyve vermiştir. Hz. Mehdî'nin de aynı nesilden geleceğini hadis-i şeriflerden öğreniyoruz.

Muhakemât'ta, seyyid olmayanın seyyidim demesi, seyyid olanın da değilim demesinin haram olduğu kaydedilir.(51)

Bu nurlu neslin unutulmaması, bilinmesi, tanınmasında büyük faydalar vardır. Çünkü bu nurânî halkadan çağlar boyunca insanlığı aydınlatacak nice güneşler doğmuştur. Halk, Sünnet-i Seniyyeyi rehber edinen bu büyük insanları tanımalı, etraflarında halkalanmalıydılar. Yalnız rastgele kimseler de seyyidlik dâvâsında bulunmamalıydılar. Aksi halde karışıklıklar, dağınıklıklar, nesebî rekabetler çıkabilir, bu da ehl-i îmanın gücünü zayıflatırdı. Neseble övünme de ihlas ve tevazûya ters düşerdi.

- Bediüzzaman seyyid miydi? Âhir zamanda gelecek zât, Âl-i Beyt'ten olacağına göre onun da seyyid olması gerekmez mi?

Şimdiye kadar yaptığımız izahlar çerçevesinde düşündüğümüzde, Bediüzzaman'ın seyyidliği konusunda tereddüt etmemek gerektiği anlaşılır. Yalnız Bediüzzaman'ın birkısım hikmetler gereği bunu aşikar bir şekilde söylemediğini görmekteyiz.

- Niçin mi?

Çünkü toplumda Mehdî hakkında öylesine bir imaj yerleşmiştir ki, o sanki harikulâde özelliklere sahip bir kimsedir. Bir çırpıda zulme gömülen dünyayı düzeltecek, hakkı, adaleti tesis edecek, kurtla kuzuyu barıştıracak, birden Sünnet-i Seniyyeyi yerleştirecek, Şeriatı hâkim kılacak... Ve bunları îman, hayat ve şeriat hakikatleri çerçevesinde gerçekleştirecek.

Bu durum gönlü kırık, morali bozuk birkısım mü'minlere büyük bir ümit ve tesellî kaynağı olurken, birçoklarına da aradıklarını bulamamanın, görememenin ezikliğini de yaşatabilmektedir.

Çünkü daha çok gördükleriyle hükmeden halk tabakası, bu vazifelerin üçünü birden bizzât Hz. Mehdî'nin şahsından beklemeye başlıyorlar. Devamını şahs-ı mânevînin yürüteceği bu hizmetin harikalığını tam göremedikleri için de hakikatlerin kuvveti bir derece noksanlaşıyor, kesin deliller zann-ı gâlibe dönüşmeye, mütehayyir ehl-i îmanda da muannid dalâlet ve zındıkaya karşı tam galebesi görünmemeye başlıyor. Ehl-i siyaset evhama kalkışırken bir kısım hocalar da itiraza kalkıyorlar.

Siyasîlerin evhamı büyük bir problem. Çünkü rahatsızlıklarını hücumlarını arttırarak aksettiriyorlar. Bir mektûbunda bu hususa dikkat çeken Bediüzzaman, böyle fikirleri ortaya atmanın, ehl-i dünya ve ehl-i siyaseti telaşa vereceğini, hatta verdiğini, hücumlara vesile olduğunu belirtiyor. Böyleleri Risale-i Nur'un neşrine zarar verebilirlerdi.

İşte bunlar ve daha başka önemli sebepler dolayısıyladır ki Bediüzzaman, bilhassa mahkemelerde seyyidliği konusunda aşîkar ifadelerden kaçınmıştır.

Seyyidlik, dolayısıyla Mehdîlik meselesini gündeme getirme ve tartışma konusu yapmanın diğer bir önemli sakıncası da, her şeyden önce Risale-i Nur'un esas edindiği hakiki ihlâsa, hiçbirşeye, hatta mânevî ve uhrevî makamlara dahi âlet olmayışına zarar vermesiydi. Bediüzzaman,

“Bu zaman, şahs-ı mânevî zamanı olduğu için, böyle büyük ve bakî hakikatler, fânî ve sukût edebilir şahsiyetlere binâ edilmez.”(52)

diyor, daima şahs-ı mânevîyi nazara veriyor, bakî hakikatlerin fanî ve çürütülebilir şahsiyetlere binâ edilemeyeceğini söylüyor, hizmetkârlığı, sadece maddî değil mânevî makamlara dahi tercih ediyor, maddî ve mânevî füyuzât hislerini fedâ etmede tereddüt etmiyor, ihlas gereği o büyük makamlar dahi verilse tereddütsüzce fedâ edeceğini söylüyor, bütün himmet ve mesâîsini îmanların kurtulmasına tahsis ediyordu.

Bu ve buna benzer birkısım hikmetler sebebiyledir ki Bediüzzaman kendini, seyyidliğini her zaman mevz-u bahis etmemiş Risalelerde ise bu konu hakkında

---

kesin ifade kullanmamıştı. Afyon Mahkemesi müdafaasında, “Hiçbir vakit böyle haddimden yüz derece ziyade hallerde bulunmamışım”(53) diye cevap vermişti.

Onun, kendisinden alabildiğine korkan, tedirgin olan günün siyasîlerini rahatlatmak için de, Denizli Ehl-i Vukufunun, “Eğer Said Mehdîliğini ortaya atsa, bütün şâkirdleri kabul edecek.” dediklerinde de seyyidliği hakkında aşikar ifadelerden kaçındığını görüyoruz. (54)

Bir müdafaasında da şöyle demişti Bediüzzaman:

“Hem mahkemede Denizli Ehl-i Vukufu, bazı şâkirdlerin bu itikadlarına göre, bana karşı demişler ki, 'Eğer Mehdîlik dâvâ etse, bütün şâkirdleri kabul edecekler.' Ben de onlara demişim: 'Ben kendimi seyyid bilemiyorum. Bu zamanda nesiller bilinmiyor. Halbuki âhir zamanın o büyük şahsı Âl-i Beytten olacaktır. Gerçi mânen ben Hz. Ali'nin (r.a.) bir veled-i mânevîsi hükmünde ondan hakikat dersini aldım. Ve Âl-i Muhammed (a.s.m.) bir mânâda hakiki Nur Şâkirdlerine şâmil olmasından ben de Âl-i Beytten sayılabilirim.”(55)

Bediüzzaman talebelerine seyyid olduğunu açık açık söylediği ve Muhakemat isimli eserinde de seyyid olan birisinin bunu gizlemesinin haram olduğunu ifade ettiği halde yukarıdaki ifadelerde geçen **“Ben kendimi seyyid bilemiyorum. Bu zamanda nesiller bilinmiyor. Halbuki âhir zamanın o büyük şahsı Âl-i Beytten olacaktır.”** cümlesindeki Seyyid kelimesinin, lügatteki ilk mana karşılığı olan “Efendi” manasında kullanılması ihtimali akla gelmektedir. Kaldı ki, sonra gelen cümlede “âhir zamanın o büyük şahsı Âl-i Beytten olacaktır” ifadesi ilk cümleden bağımsız düşünüldüğünde ortada bir inkardan ve kaçınmadan ziyade nazarı farklı tarafa kaydırma olduğu açıkça görülmektedir.

Öte taraftan “Bu zamanda nesiller bilinmiyor.” ifadesinden de anlaşıldığı gibi seyyidliğine dair Bediüzzaman'ın elinde resmî bir şecere yoktu ki, ibraz edebilsindi. Bilhassa belge ve delillerin konuşturulduğu bir mahkemede; ele aldığı, söz konusu ettiği her hususu belgelere dayandıran Bediüzzaman'ın böyle bir iddiada bulunması düşünülemezdi.

Ama buna rağmen o elinde her ne kadar bir belge bulunmasa da, Âl-i Beyttendi, öyle olduğunu da kesinkes biliyordu. Hem mânen, hem de maddeten Ehl-i Beyttendi Bediüzzaman. Mânen Ehl-i Beyttendi. Çünkü Allah Resûlü (a.s.m.) her takvâ sahibi kimsenin Ehl-i Beytinden olduğunu (56) müjdelemişlerdi. Bu mânâda Bediüzzaman da, hakiki Nur Talebeleri de Ehl-i Beyttendirler.

Mahkemede savcının iddiâları üzerine bu konuya da temas etmek zorunda kalan

---

Bediüzzaman bu mânâda seyyidliğini açıkça söylüyordu:

"Ben de Âl-i Beytten sayılabilirim' demekten maksadım; bir kısım müçtehidlerin, 'Ve alâ Âlihî ve sahibihî' duâsında, 'Seyyid olmayan, fakat ehl-i takvâ bulunanlar o duâda dahildirler' dediklerinden, o umûmî duâda benim de bir hissem bulunması için ricakârâne bir tevildir." (57)

Hem Resûl-ü Ekrem (a.s.m.) iki "âl"i (Ehl-i Beyti) bulunmaktaydı. Bunlardan biri nesebî âli; diğeri de şahs-ı mânevî ve nûrânîsinin risalet noktasındaki âli. (58) Bediüzzaman'ın bu ikinci kısma girdiği açık. Çünkü Risale-i Nur dairesinin, Hz. Ali, Hasan, Hüseyin (r.a.) ve Gavs-ı Âzamın (k.s.)—gaybî ihbarlarıyla—bu zamandaki bir dairesi olduğunu (59) biliyoruz.

Bununla birlikte **Bediüzzaman maddeten, yani neseben de Ehl-i Beyt'tendir.** Onun, yukarıda bir kısmına yer verdiğimiz, geniş kesimlere aşikar olarak ifade etmediği ve eserlerinde açık açık belirtmediği bu hususu bütün bütün de gizlemediğini, hususî sohbetlerinde talebelerine söylemekten çekinmediğini de görüyoruz. Bir makam gizlemeyi, başka bir makam da söylemeyi gerektirebiliyordu. Meselâ sorularıyla Mektûbât'ın büyük bir kısmının yazılmasına vesile olan, vefatına kadar Risale-i Nur'a büyük bir ihlas ve sadakatla hizmet eden merhum Albay Hulusi Yahyagil'e, ziyaretlerinin bir defasında, **"Kardeşim, sen de ben de sâdâttanız (seyyidlerdeniz.)"** dediğini görüyoruz.

Emirdağlı Mehmet Çalışkan'ın anlattığına göre de, bir gün yanlarına Ahmet Feyzi Kul gelir. Üstadın vasıfları ve yüksek makamından bahseder. Cifir ve ebced hesabıyla çıkardığı tevafukları anlatır. O anda Osman Çalışkan'ın kalbine, "Biz Üstadımızı Kürt olarak biliyoruz. Ahmet Feyzi Efendinin anlattığı büyük müceddit ise Âl-i Beyt-i Nebevîden olacaktır" gibisinden bir şüphe gelir.

Bu hadiseden az sonra Bediüzzaman, Osman Çalışkan'ı yanına çağırır ve

"Kardeşim ben hem Hasenîyim hem de Hüseyinîyim... Ahmed Feyzînin bütün söylediklerini kabul ediyorum. Haydi git!" der. (60)

Evet, Bediüzzaman'ın Kürt olması seyyidliğine engel değildir. Doğuda öyle aşiretler vardır ki Kürt oldukları halde bütününü seyyiddirler. Çünkü nesiller fetihler, göçler, farklı evlilikler sebebiyle zamanla dünyanın değişik yerlerine dağılmış, karışmışlardır. Meselâ Abbasîlerin yanlış tutumlarına tepki gösterdikleri için o günün tabiriyle Kürdistan bölgesine birkısım Ehl-i Beytin göç ettikleri bilinmektedir. Bediüzzaman'ın dedelerinin de bu göç esnasında buralara gelip yerleşmeleri

---

mümkündür. Nitekim Bugün Mardin'deki Arvasîler, Hakkari'deki Ahmedîler ve Muş'taki Nehrîlerin Ehl-i Beytten (61) oldukları düşünülürse, Kürt olmanın Ehl-i Beytten olmaya engel olmadığı açıkça görülür. Eğer Kürtlük Ehl-i Beyt'ten olmaya mani olsaydı, az önce de belirttiğimiz gibi Bediüzzaman, herhalde Osman Çalışkan'a, *“Kardeşim, git ben Kürd'üm, nasıl Ehl-i Beyt'ten olabilirim?”* derdi.

Nitekim, Hz. Üstad'ın, **“Denizli Kahramanı”** diye iltifat ettiği merhum [Hasan Feyzi](#), onun Kürt olmasının seyyidliğine engel olmadığını, Kürdistan'da doğduğu için bu isimle anıldığını, böylece kendini gizlediğini söyleyerek. (62) bu gerçeği teyid eder.

Bediüzzaman'ın, [Urfalı Salih Özcan](#)'a da seyyidliğinden söz ettiğini görüyoruz. Salih Özcan ziyaretlerine geldiklerinde, nesebini sormuş, seyyid ve Hüseyinî olduğunu öğrenmişti. Üstad da ona, **“Ben hem Hasenîyim, hem de Hüseyinîyim”** cevabını vermişlerdi. (63)

Nur Talebelerinin de Bediüzzaman'ın seyyidliği konusunda hiçbir tereddütleri yoktur. Çünkü onun âhir zamanda gelecek şahıs olduğu kanaatindedirler. Meselâ Ahmed Feyzi, Zübeyr, Ahmed Nazif, Ceylan, Tabancalı, Salahaddin ve Sungur imzalarıyla neşrolan bir mektupta, Bediüzzaman'dan, envar-ı Muhammediyeyi (a.s.m.), maarif-i Ahmediyeyi (a.s.m.) ve füyûzât-ı şem'-i ilâhiyeyi en şaşalı şekilde parlatan, Kur'ân'ın ve hadisin riyazî (matematiksel) işaretleri kendisinde son bulan, Nebevî hitapları ifade eden âyet-i celilelerin riyazî beyanlarını kendi üzerinde toplayan kişi olarak bahseder ve şöyle derler:

“O Zât, hizmet-i îmaniye noktasında risaletin bir mir'at-ı mücellâsı (peygamberliğin parlak bir aynası) ve şecere-i risaletin bir son meyve-i münevveri ve lisan-ı risaletin irsiyet noktasında (soyca) son dehan-ı hakikati (hakikati dile getiren dudağı) ve şem-i İlâhînin hizmet-i îmaniye cihetinde bir son hamil-i zî saadeti olduğuna şüphe yoktur.”(64)

Merhum Hüsrev Altınbaşak, ondan *“Bütün günlerde Mehdi-i Azam,”* merhum Ceylan Çalışkan'ın vefatı üzerine hizmetinde bulunan talebelerinden Tahirî, Sungur, Zübeyr, Bayram, Hüsnü de, **“bir mücahid-i ekber, hem bir mehdi-i âzam, hem bir müceddid-i ekmel ve hem bir ferd-i ferîd”** (65) diye bahsederler.

Küçük Ali bir mektubunda, Risale-i Nur hakkında büyük evliyaların müjdelerine yer verdikten sonra, onun asırlardır beklenen zât olduğunu söyler. Kuleönünde Sofoğlu Talebeniz Mustafa Hulusî (r.h.), Üstada yazdığı ve onun tasdikinden geçip Barla Lahikasında (66) yer alan mektubunda **“Risale-i Nur, şu zamanın bir mehdîsi ve müceddidir”** der.

Nur Talebeleri, Bediüzzaman'ın, bilhassa en birinci vazifesi, en yüksek mesleği olan îmanı kurtarmak ve îmanı tahkikî bir surette herkese ders vermek, hatta avamın da îmanın tahkiki yapmak vazifesini göz önüne alarak, onu, büyük mânevî ve gerçek hidayet edici, irşad edici olarak görmüş, seyyidliği ve Mehdîliği kanaatinde birleşmişlerdir. Onun içindir ki Bediüzzaman bir mektubunda,

“İşte Nur Talebeleri bu vazifeyi tamamıyla Risale-i Nur'da gördüklerinden, ‘ikinci ve üçüncü vazifeler buna nisbeten ikinci ve üçüncü derecedir.’ diye, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini haklı olarak bir nevi mehdî telakkî etmişler.”(67)

demekte ve Nur Talebelerinin tesanüdünden meydana gelen o şahs-ı mânevînin temsilcisi ve tercümanı olan kendisine de bu ünvanı verdiklerini belirtmekte, ancak durumun nezaketi ve bir kısım sakıncaları sebebiyle tevil etmeye çalışmaktadır.

Evet, dün olduğu gibi bugün de milyonlarca Nur Talebesi Bediüzzaman'ı ve onun şahs-ı mânevîsini Mehdî olarak görmekte tereddüt etmemektedirler.

Risale-i Nur'un üstlendiği vazife ve bu hususta elde ettiği başarı da bu mazhariyeti doğrulamaktadır. Çünkü, Bediüzzaman dinsizliği esas alan Deccalizmle mücadeleyi hayatının gâyesi edinmiştir. Şöyle der:

"Bir tek gâyem vardır: O da mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, âlem-i İslâmın îman esaslarını zedeliyor. Halkı bilhassa gençleri îmansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcûdiyetimle bunlarla mücadele ederek gençleri ve Müslümanları îmana davet ediyorum. Bu îmansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücahedem ile inşaallah Allah huzuruna girmek istiyorum. Beni bu gâyemden alıkoyanlar da, korkarım ki bolşevikler olsun! Bu îman düşmanlarına karşı mücahede açan dindar kuvvetlerle el ele vermek, benim için mukaddes bir gâyedir. Beni serbest bırakınız. Elbirliğiyle komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslahına ve memleketin îmanına, Allah'ın birliğine hizmet edeyim.”(68)

Sonra onun ortaya koyduğu,

“Risale-i Nur, yalnız bir cüz'î tahribatı, bir küçük haneyi tamir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kal'ayı tamir ediyor; ve

---

yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor, belki bin senedenberi tedarik ve teraküm edilen (yığılan) müfsit âletler ile dehşetli rahnelenen kalb-i umûmî ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun, bâhusus avam-ı mü'minînin istinadgâhları olan İslâmî esaslar ve cereyanlar ve şeâirler kırılmasıyla, bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyi Kur'ân'ın i'caziyle o geniş yaralarını, Kur'ân'ın ve îmanın ilaçları ile tedavî etmeye çalışıyor."

"Elbette böyle küllî ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakka'l-yakîn derecesinde ve dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve bin tiryak hâsiyetinde mücerreb ilaçlar, hadsiz edviyeler bulunmak gerektir ki; bu zamanda, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyanın i'caz-ı mânevîsinden çıkan Risale-i Nur, o vazifeyi görmekle beraber, îmanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafâta medardır."(69)

böylesine önemli bir vazifeyi üstlenen bir eser ve onun müellifinin bu sırra mazhar olması akıldan uzak olmasa gerek.

Bediüzzaman Mehdîliği Kabullemiş midir?

- Birçok evliyanın müjdelediği, hayatındayken de birçok Nur Talebelerinin çeşitli vesilelerle dile getirdikleri mehdîlikle ilgili kanaatlerini Bediüzzaman niçin kabul etmemiş, niçin her şeyi şahs-ı mânevîye vermiştir?

Mehdî'nin, "Ben Mehdî'yim" diye ortaya çıkması, Mevdûdî'nin de belirttiği gibi sırr-ı imtihana ters düşer. O, "Ben Mehdî'yim" demeyecek, ancak îman ve ferasetle, verdiği hizmetler ve eserlerine bakılarak Mehdî olduğu anlaşılacaktır.

İnsanın, hizmetleri ve eserleri sebebiyle lâıyk gördüğü bir kimseye Mehdî deme hakkı olabileceği gibi, kendine göre haklı gerekçelerle Mehdî kabul etmemesinde de dinen bir sakınca yoktur. Çünkü bu, peygambere îman veya inkâr gibi îmanî bir mesele değildir. Peygamber peygamberliğini ilân etmek mecburiyetindeyken, Mehdî mehdiliğini ilâna mecbur, hatta memur değildir. O üstlendiği vazifeyi hakkıyla yapmak, insanları irşad etmekle görevlidir.

Sonra İbni Hacer'in, "**Kim ben salihim derse salih olmadığına delildir.**" dediği gibi, "**Kim açık açık ben Mehdîyim diye ortaya çıkarsa, Mehdî olmadığına delildir.**" Onun için Mehdînin açıkça "Ben Mehdîyim" demesi beklenmemelidir. İmtihan sırrı gereği dolaylı şekillerde işaretlerle yetinecektir.

En ağır şartlarda, binbir türlü sıkıntı ve zorluklara katlanarak bir asra yakın ömrünü milletin îmanının kurtulması ve saadetine adayan ve milyonları bulan talebelerinin hemen hemen tamamının şehadetiyle mehdîliği tasdik edilen Bediüzzaman'ın, bunu

---

açıkça kabul etmediğini görüyoruz. Acaba niçin?

Bunun birkısım sebeplerine “Bediüzzaman'ın seyyidliği meselesi” konusunda bir ölçüde temas etmiştik. Diğer bazı noktalar üzerinde daha durmakta fayda görüyoruz.

Talebelerinin mehdîlik isnad etmeleri üzerine, **“Ziyade hüsn-ü zan eskidenberi cereyan ediyor ve itiraz edilmez.”** diyen ve onların pek ziyade hüsn-ü zanlarını bir nevi duâ, temennî olarak gören Bediüzzaman, aslında bu hüsn-ü zanlara bütün bütün ilişmiyor, aksine bunu onların kemâl-i itikadlerinin bir tereşşuhu ve delili olarak kabul ediyordu. Oysa hüsn-ü zanla, duâ ile Mehdî olunmazdı. Sayıları milyonları bulan, kendilerini hak ve hakikate adayan böylesine kuvvetli hüsn-ü zanlar da elbette bütün bütün reddedilmezdi.

Bediüzzaman gibi Sünnet-i Seniyyeyi program edinmiş, Hakîm ismine mazhar olmuş bir zâtın, vâkıa ters düşen birşeyi kabullenmesi de düşünülemezdi.

Bediüzzaman, tevâzû ve mahviyeti esas edinmiş bir İslâm büyüğüdür. Onca ilmine, büyüklüğüne rağmen hürmet gösterilmesinden, şöhretten alabildiğine kaçardı. **“Mısır'da, Amerika'da olsaydınız, tarihlerde hürmetle yadedilecektiniz.”** diyenlere şu cevabı vermişti:

“Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsımıza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibariyle cidden kaçıyoruz. Hususan acip bir riyakârlık olan şöhretperestlik ve câzibedâr bir hodfüruşluk olan tarihlere şaşaalı geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nur'un mesleği olan ihlâsa zıddır ve münafîdir. Onu arzulamak değil, bilakis şahsımız itibariyle ondan ürküyoruz.”(70)

diyor, sadece Kur'ân'ın bu asra bakan bir tefsiri olan Risale-i Nurları nazara veriyordu.

Hodfüruşluk, şan, şeref, makamperestlik ve şöhretperestlik Bediüzzaman'ın en çok korktuğu, kaçtığı şeylerdi. Mehdîlik isnadının hodfüruşluk mânâsını hatıra getirebileceğini, bir şan, şeref, makamperestlik ve şöhretperestlik arzularını gösterebileceğini söylüyor, hatta “Eskidenberi ve şimdi de bazı safdil ve makamperest zatların Mehdî olacağım” diye dâvâ ettiklerini kaydetmeyi ihmal etmiyordu. (71)

Bediüzzaman, Denizli ehl-i vukufunun, *“Eğer mehdîlik dâvâ etse, bütün şâkirdleri kabul edecekler.”* demeleri üzerine de şu açıklamaları yapmıştı:

“Bu zaman şahs-ı mânevî zamanı olmasından ve Nur'un mesleğinde

---

hiçbir cihette benlik ve şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek ve şan ve şeref kazanmak olmaz; ve sırr-ı ihlasa tam muhalif olmasından, Cenab-ı Hakka hadsiz şükür ediyorum ki, beni kendime beğendirmemesinden, ben öyle şahsî ve haddimden hadsiz derece fazla makâmâta gözümü dikmem ve Nur'daki ihlası bozmamak için, uhrevî makâmât dahi verilse, bırakmağa kendimi mecbur biliyorum.”(72)

Bediüzzaman, eski dostu Yeşil Salih'e yazdığı mektupta da enaniyet, şan ve şöhretin en çok kaçtığı şeyler olduğunu dile getiriyordu:

“Tarihe geçmek ve bu asır âlimlerinin içinde kendi âdî şahsımı nesli-âtiye göstermek, bildirmek ne isterim ve ne de liyakatim var. Cenab-ı Hakka hadsiz şükür ederim ki; beni bana beğendirmemiş, dehşetli kusurlarımı bana göstermiş.”

“Hem insanlara kendini bildirmek bir şöhretperestlik olmasından; bir enaniyet, bir hodefürüşlük, bir riyakârlık ihtimali var. Bu ise bizim gibilere tam zarardır.” (73)

Bediüzzaman, kendini daima kusurlu görür, dikkatleri hizmete teksif eder, üzerinde durulması gereken hususun bu olduğunu vurgulardı. Bir keresinde mektup yazan ve kendisine yüksek makamlar isnad eden talebesine, **“Benim çok kusurlu şahsıma hüsn-ü zan ile verdiğiniz makamlar cihetinde değil; belki vazifeye, hizmete bakıp, o noktada bakmalısınız.”** diye önemli olanın hizmet ve vazife olduğuna dikkat çekiyor ve daha sonra da şöyle diyordu:

“Madem bu zamanda, her şeyin fevkinde hizmet-i îmaniye bir kudsî vazifedir; hem kemmiyet, keyfiyete nisbeten ehemmiyeti azdır; hem muvakkat ve mütehavvil siyaset daireleri ebedî, daimî, sâbit hizmet-i îmaniyeye nisbeten ehemmiyetsizdir, mikyas olamaz. Risale-i Nur'un, talimatı dairesinde bize bahş ettiği feyizli makamlara kanaat etmeliyiz. Haddimden fazla fevkalâde hüsn-ü zan ile müfritâne âlî makamlar vermek yerine, fevkalâde sadakat ve sebat ve müfritâne irtibat ve ihlas lâzımdır; onda terakkî etmeliyiz.”(74)

Bediüzzaman'a göre îman hizmetinin yerini hiçbir şey, hatta en yüksek mânevî

---

makamlar dahi tutamazdı. Risale-i Nur'un ana esasları arasında yer alan mahviyet, enaniyeti terk ve tam ihlasa muvaffakiyet en büyük makamlar da verilse terk etmeyi gerektiriyordu. Bediüzzaman, konuyla ilgili bir hatırasını anlatırken, Nurların fütûhâtını kalben temaşa ederken, gelişmelere, bazı has kardeşlerinin Nur'un tercümanına verdikleri makam noktasında baktığını söyler. O makama göre fütuhâtı az bulur, kalbinde o makamın şerefi gereği hırsla vazife-i İlâhiyeye karışma tarzında bir şikayet belirir. Sırf Allah rızası için bazı biçarelerin îmanlarını Risale-i Nurlarla kurtarmaya vesile olma sebebiyle şükür ve hamd gerekirken bir şikayet ve sıkıntı uyandığını söyler. Sonra mahviyet, enaniyeti terk ve tam ihlas gibi Nur'un prensipleriyle meseleye baktığında ruhunda o fütuhattan dolayı binlerce hamd ü senâ, teşekkür, sürûr ve sevinç uyanır. Sonra da şöyle der:

“Ben o halde iken anladım ki makâmât-ı mâneviye dahi mesleğimizde mevzûbahis olmamalı. Eğer bazı has kardeşlerimin hakkımdan yüz derece ziyade bana verdikleri hisse ve makam hakikat olsa ve hakkım da olsa, mezkûr hakikat için bırakmağa, meslek-i Nûriyedeki ihlas-ı tâmme bırakmağa mecbur ediyor.”(75)

Evet, ona göre hizmet her türlü maddî ve mânevî makamdan daha önemliydi. Program ve meslek edindiği, bilfiil semeresini görüp çalıştığı, gâye-i hareket ve hedef ittihaz ettiği bu hizmet, tahkîkî îmanı kalblere nakşederek ölümün îdam-ı ebedîsinden biçareleri kurtarma ve mübarek milleti de her türlü anarşilikten muhafaza etme hizmetiydi.(76)

Bu hizmetin diğer bir önemli yanı ise Hıristiyanlığı mağlup edip anarşiliği yetiştiren Kuzeyde çıkan dinsizlik cereyanının bu vatani mânevî istilâsına set çekmekti. İşte Risale-i Nur bu konuda bir sedd-i Zülkarneyn vazifesi görmekteydi.(77)

Bu hizmet Sedd-i Zülkarneyn'i yıkıp dünyayı fesada veren Yecüc ve Mecüc gibi, İslâm seddini sarsmaya çalışan Yecüc ve Me'cüc'den daha müthiş ahlâk ve hayatta meydana gelen karanlıklı anarşilik ve zulümlü dinsizliğin fesad ve ifsadına, tahribatına karşı güçlü bir set oluşturmak ve o tahribatı tamir etmeye yönelik bir hizmetti.(78)

İşte Bediüzzaman, bu hizmetlerin ehemmiyeti üzerinde duruyor, mânevî makamlara değil, bu hizmetlere bakmak gerektiğini belirtiyordu. Bir gün “*Mânevî ve makbul ve zararsız ve bütün ehl-i îman ve hakikatin istedikleri nuranî makamlar ve uhrevî rütbelerden, halis kardeşlerimizden hüsn-ü zanla verilen ve ihlasınıza zarar gelmediği halde, eğer kabul etsen, reddedilmeyecek derecede senetler, hüccetler bulunduğu halde; sen değil tevazû ve mahviyetle, belki şiddet ve hiddetle ve o makamı sana veren kardeşlerinin hatırını kırmakla o rütbelerden ve makamlardan kaçırıyorsun?*” şeklinde sorulan soruya, ihlas sırrı ve şefkatin ehl-i îmanın ebedî hayatlarını kurtarma gibi önemli bir hizmetin, değil bu gibi makamları ebedî hayatın

---

makamlarını dahi fedâ etmeyi gerektirdiğini söylüyor ve sebep olabileceği tehlikeleri sayıyor, şöyle diyordu:

“Nasıl ki ehl-i hamiyet bir insan, dostların hayatını kurtarmak için kendini fedâ eder; öyle de ehl-i îmanın hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa -hem lüzum var- kendim, değil yalnız lââyık olmadığım o makamları, belki hakiki hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi fedâ etmeye, Risale-i Nur'dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terk ederim.”

Bediüzzaman, çağın şartları gereği büyük makamların her şeyi kendine âlet ve basamak yaptığını, dünyevî makamlar için mukaddesâtını âlet edebileceğini, hatta mânevî makamlar olsa tehlikenin daha da artacağını, *“Umumun nazarında kendini muhafaza etmek ve o makamlara kendini yakıştırmak için bazı kudsî hizmetlerini ve hakikatleri basamak ve vesile yapıyor”* diye itham altında bırakılıp neşrettiği hakikatlerin yayılmasının da tereddütlerle zedeleneceğini, şahsa, makama faydası bir ise, revaçsızlıkla umuma zararının bin olacağını söyler.

Sonra da özetle şu cümlelere yer verir:

“Hakikat-ı ihlas, benim için şan ü şerefe ve maddî ve mânevî rütbelere, vesile olabilen şeylerden beni menediyor. Hizmet-i nûriyeye, gerçi büyük zarar olur; fakat, kemiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak hakikat-ı ihlas ile, her şeyin fevkinde hakàik-i îmaniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli görüyorum.”

Görüldüğü gibi önemli olan ihlasla îman hakikatlerini ders verebilmektir. Bu büyük bir kutup olup da binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetlidir. Bu hususu da şöyle açıklıyor Bediüzzaman:

“Çünkü o on adam, tam o hakikati her şeyin fevkinde gördüklerinden, sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveseler ile, o kutbun derslerini, ‘Husûsî makamından ve hususî hissiyatından geliyor.’ nazarıyla bakıp, mağlup olarak dağılırlar. Bu mânâ için hizmetkârlığı, makâmâtlara tercih ediyorum.” (79)

Başka bir yerde de yine Bediüzzaman, ihlas sırrının ehemmiyeti üzerinde duruyor, bu rütbeleri kendine değil, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsine veriyor, Risale-i Nur'un hakiki ihlasına ve hiçbir şeye, hatta mânevî ve uhrevî makâmâta dahi âlet olmayışına bir cihette zarar verdiği dikkat çekiyordu.

Daha sonra Bediüzzaman, zamanın şahs-ı mânevî zamanı olduğunu, onun için de büyük ve bakî hakikatlerin fânî, âciz ve sükût edebilir şahsiyetlere binâ edilemeyeceğine, ihlas sırrının zedeleneceğine dikkat çekiyor ve şunları söylüyordu:

“Hiçbir şeye âlet olmayan Nur'daki ihlas zedelenir, avâm-ı mü'minînin nazarında hakikatlerin kuvveti bir derece noksanlaşır, yakîniyet-i bürhaniye (delile dayalı kesinlik) dahi kazâyâ-yı makbûledeki zann-ı gâlibe inkılab eder, daha muannid dalâlete ve mütemerrid zındıkaya tam galebesi, mütehayyir ehl-i îmanda görünmemeye başlar...”(80)

Bediüzzaman, bilhassa bu zamanda, îmanların kurtarılması, kuvvetlenmesi, taklitten tahkike ulaşması için hakikati hiçbir şeye âlet etmeyen, nefesine hiç bir pay çıkarmayan kimselerin bulunması gerektiği üzerinde duruyordu. Tâ ki böylece verdiği îman dersinden istifade edilebilsin, kendilerinde kesin bir kanaat meydana gelebilsindi.(81)

Onun içindir ki Bediüzzaman, hakikatin hatırı için yirmisekiz sene sürecektir uzun bir sürgün ve hapisane hayatını tercih edecek, **“Konuşan yalnız hakikattir.”** diyecek, onlara toz kondurmayacaktı.

Başka bir yerde de Bediüzzaman, kendini Risale-i Nur'un hakikatiyle ve şâkirdlerin şahs-ı mânevîsiyle tezâhür eden fevkalâde îmanî hizmetlerin ehemmiyetli bir kısmını bîçâre bir tercümanı olarak nitelediği zâtına verilmesinin sakıncalarına dikkat çekiyor, kâinatın en büyük meselesi olan îman hizmetinin zarar göreceğini söylüyordu. Çünkü îman hizmeti her zaman öncelik ve birinciliğini korumalıydı. Oysa ehl-i dünya, ehl-i siyaset ve avam tabakası, gerçekte her zaman önceliği olan îman hizmetine göre ancak onuncu sırada yer alabilen siyaset ve içtimâî hayattaki hizmetlere öncelik verebiliyorlardı. Üstada da bir İslâm inkılâpçısı nazarıyla baktıkları için bu sosyal hayatta Risale-i Nur'a cephe alınması, fütûhâtına set çekilmesi kuvvetle muhtemeldi. Bu ise hata olduğu kadar zararlıydı da.(82)

Demek oluyor ki, Bediüzzaman, bilhassa ihlas sırrı gereği maddî ve mânevî makamları terk etmeyi zorunlu görüyor, bir hizmet fedâisi olmayı her şeye tercih ediyordu. Önemli olan da bu değil midir?

Hız. Mehdî'yi Tanımanın Önemi

Her asırda hidayet edici mehdî ve müceddidler gelmiş, İslâmı içerisine sokulmak istenen hürâfelerden ayıklamış, arındırmış, aslî şekli, bütün safvet ve berraklığıyla yeniden ortaya koymuşlardır.

Gazalî zamanında yolunu sapıtmış felsefe, İslâma hücumla kalkmıştı. O, Kur'ân'dan aldığı ilhamla felsefenin istinad kalelerini bir bir çökertmiş, ehl-i îmanı rahatlatmıştı.

Diğer mücedditler de yaşadıkları çağın şartları içerisinde İslâma yönelen hücumları bir bir bertaraf etmişlerdir.

Fitnelerin en dehşetlisine maruz kalan çağımız ise, bunların üstesinden gelebilecek, geçmiş asırlara göre daha büyük bir mürşid ve mehdîyi bekler olmuştur.

Elbette ki bu asır, bütün bu korkunç mânevî felâketlere göğüs gerebilecek, gerekli tecdid ve irşadı yapabilecek bir kutb-u âzamı gerektirmektedir. İşte o kutb-u âzam da Hz. Mehdî'dir.

Mehdî Âl-i Resûlü tanımanın her Müslüman için büyük bir önemi vardır.

Çünkü, ondan çok şeyler istifade edecektir. Kuvve-i mâneviyesini toparlayacak, cesaret kazanacak, akıl bataryasını ilmi ve fikriyle dolduracak, ruh ve kalbini irşadıyla doyuracak, dünya ve âhiretini o sayede aydınlatacak ve îmar edecektir.

İnancı gereği doğrunun, hayrın, hakkın ve haklının yanında olmayı bir sorumluluk olarak gören mü'mine düşen, elbette ondan âzamî derecede istifade etmek olacaktır. Onun yanında, safında, şahs-ı mânevîsi içerisinde yer alacak, Deccalizm ve Süfyânizme karşı mücadele verecektir.

Bir mü'min için onun kervanına katılmak kadar önemli bir hadise ve saadet olamayacağı gibi onu tanıyamamak, onun yanında olamamak kadar da büyük bir gaflet düşünülemez.

Eğer kişi, Mehdî'yi tanıyıp da gayrete gelebiliyor, ona talebe olmanın hakkını verebiliyor, hazzını yaşayabiliyorsa, Mehdî'den çok şeyler istifade eder. Ama onu tanıdığı halde gaflet içinde yaşıyor, mukaddes dâvâsına ilgisiz kalıyor, onun can baş koyduğu hakikatlere gönül veremiyor, safında şu veya bu bahanelerle yer almıyor veya alamıyor, yoğun bir gayret ve faaliyet içerisine giremiyorsa, su kaynağının başında bulunduğu halde susuzluktan kıvranan insan misali kendine yazık etmiş olur.

Hız. Mehdî ve onun nuranî cemaati binbir türlü sıkıntı ve meşakkatlerle İslâmı yüceltme ve yayma gayretleri içerisinde ter döküp kendilerini yiyip bitirirken, uyanamayan, kılını dahi kıpırdatmayan insanın iş işten geçtikten sonra uyanması, pişman olması ona hiçbir şey kazandırmaz. Hız. Mehdî'nin böylelerine verebileceği

---

birşey de yoktur.

Evet, önemli olan Mehdîyi tanıyıp gereği neyse ona göre hareket edebilmektir.

Son Söz

Habil ve Kabil'le başlayan ve kıyamete kadar devam edecek olan hakla bâtil, iyiyle kötü, inançla inançsızlık mücadelesinde zaman zaman insanlar çeşitli zulüm, baskı, işkence, maddî ve mânevî felâketlere maruz kalmış; içerisine düştükleri bu ümitsizlik atmosferinden kurtulabilmek için de bir kurtarıcı aramışlardır. Bu, tarihî ve sosyolojik bir hakikattir.

Âhir zamanda bu iki zıt kutbun mücadelesinin ise büyük bir şiddet kazandığını görüyoruz. Öyle ki, görülmemiş bu büyük fitnenin başını Deccal ve Süfyan çekmekte ve tahribatla iş görmekteler. Bunların karşısında da mücadele veren Hz. İsa'yla Hz. Mehdî var.

Her ne kadar Büyük Deccala karşı, zaman zaman maddî güç gerekiyorsa da, yaymaya çalıştıkları inançsızlığa karşı maddeten değil, mânen, yani ilmen ve fikren mücadele vermek gerekiyor. Hz. Mehdî, onların inkâra endeksli saltanatlarını sarsılmaz delillere dayanan "ilim" kılıncıyla târumâr etmektedir.

Deccal, bir komiteye, bir şahs-ı mânevîye dayanarak dehşetli icraatını yaparken, Hz. Mehdî de tamirâtını yine bir şahs-ı mânevîye istinad ederek ortaya koyuyor.

Hz. Mehdî îman, hayat, şeriat olmak üzere üç safhadan meydana gelen icraatının ilkini ihlas, sadakat ve tesanüdü esas alan cemaatiyle, ikincisi ve üçüncüsünü şahs-ı mânevîsi, seyyidler nesli, ehl-i îman, daha da öte Hıristiyanların dindar rûhânîlerinin de desteğini alarak gerçekleştirecektir.

İster Mehdî gelmiş olsun, ister gelmemiş olsun Müslümana düşen görev, kendini tenbelliği atmak değil, üzerine düşen vazifeleri hakkıyla yapmak olacaktır. her şeyi Mehdîden beklemek yerine, her an vazife başında olmak, ona zemin hazırlamak dinin ve aklın gereğidir. Bediüzzaman'ın, Barla'dayken, "*Hocam, merak etmeyin, Mehdî gelecek, her şeyi düzeltecek.*" diyen safî kalbli bir zâta, "**Mehdî geldiğinde seni vazife başında bulsun.**"(83) şeklinde verdiği cevap bu açıdan çok anlamlıdır.

Biz, bu düşüncelerle, çalışmamızda Deccal, Mehdî ve Hz. İsa hakkındaki rivayetleri bir bir ele alıp anlaşılması gerektiği şekliyle ortaya koymaya çalıştık. İslâm'ın diğer meselelerde olduğu gibi bu meselelerde de ne kadar makûl, mantıkî beyanlarda bulunduğunu göstermeye gayret ettik.

Eğer çalışmamız, bunları gerektiği gibi ortaya koyabiliyor, şüphe ve tereddütleri gidermede, doğru bilgilendirmede yardımcı olabiliyorsa, hedefine ulaşmış olacaktır. Bu da bizi ancak mutlu eder.

Karar okuyucuların.

Dipnotlar:

1. *Şuâlar*, s. 504.
2. *Mektûbât*, s. 60.
3. *Şuâlar*, s. 514.
4. a.g.e.
5. *Mektûbât*, s. 60.
6. *Kastamonu Lâhikası*, 24.
7. *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 167.
8. *Münazarat*, s. 47.
9. *Kastamonu Lâhikası*, 145-146.
10. *Mektûbât*, s. 425.
11. *Emirdağ Lahikası*, 1:57.
12. *Kastamonu Lâhikası*, 145.
13. *Buharî, Cihad: 103; Müslim, Fezâilü's-Sahabe: 34.*
14. *Kastamonu Lahikası*, s. 62.
15. *Emirdağ Lahikası*, 1:66.
16. a.g.e., 1:232.
17. a.g.e., 1:66-67.
18. a.g.e., 1:20.
19. a.g.e., 1:90.
20. a.g.e., 1:181.
21. *Kastamonu Lahikası*, s. 111.
22. a.g.e., s. 145.
23. *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 11.
24. *Kastamonu Lahikası*, s. 145-146.
25. *Şuâlar*, s. 314.
26. *Tarihçe-i Hayat*, s. 131-132.
27. *Emirdağ Lâhikası*, 1:231-232.
28. *Kastamonu Lahikası*, s. 145.
29. a.g.e., s. 62.
30. *Mektûbât*, s. 334.
31. *Sami Cebeci, Yeni Asya Gazetesi, 5 Eylül 1995.*
32. *Sikke*, s. 11.
33. *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 152-153.
34. *Şuâlar*, s. 264.
35. *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 11.
36. *Tarihçe-i Hayat*, s. 127.
37. *Mektûbât*, s. 360-361.
38. a.g.e., s. 425.
39. *Lem'alar*, s. 155.
40. *Kastamonu Lahikası*, s. 151.
41. *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 135-136.
42. *Şuâlar*, s. 152.

-
43. a.g.e., s. 619-620.
  44. Sadreddin Yüksel. Bağdadî'nin Divanının Şerhi, No: 1200.
  45. Emirdağ Lahikası, 1:232.
  46. Barla Lâhikası, s. 102.
  47. Hacı Zihni Efendi, Meşahirü'n-Nisa, 1:227; Daru't-Tab'atü'l-Âhire.
  48. el-Burhan, Varak: 86b.
  49. Mektûbât, s. 357.
  50. a.g.e., s. 413.
  51. Muhakemât, s. 38.
  52. Sikke-i tasdik-i Gaybî, s. 11.
  53. Afyon Mahkemesi Müdafaası (Osmanlıca, s. 78).
  54. Şuâlar (Osmanlıca) s. 287.
  55. Emirdağ Lâhikası, 1:232-233.
  56. Feyzü'l-Kadir, 1:55 (H. 15).
  57. Şuâlar, s. 358.
  58. Lem'alar (Osmanlıca), s. 120.
  59. Emirdağ Lâhikası, 1:61.
  60. Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman Said Nursî, Mufassal Tarihçe-i Hayatı, (İstanbul: Timaş Yayınları, 1990), 1:36.
  61. Badıllı, A.g.e., s. 1:35.
  62. Emirdağ Lahikası (Osmanlıca), s. 16.
  63. Necmeddin Şahiner, Son Şahitler, 3:238 (1994 Baskısı); Geniş bilgi için bkz, Badıllı, Bediüzzaman Said Nursî, Mufassal Tarihçe-i Hayatı, 1:35-39.
  64. Şuâlar, s. 578.
  65. Bediüzzaman Said Nursî, Mufassal Tarihçe-i Hayatı, 1:38-39.
  66. Barla Lahikası, s. 103.
  67. Emirdağ Lahikası, 1:232.
  68. Şuâlar, s. 427.
  69. Kastamonu Lahikası, s. 28.
  70. Emirdağ Lahikası, 1:169-170.
  71. a.g.e., 1:232.
  72. a.g.e., 1:233.
  73. a.g.e., 1:141.
  74. Emirdağ Lâhikası, 1:65-66.
  75. Tılsımlar Mecmuası, s. 169 (İstanbul: Tenvir Neşriyet, 1988).
  76. Emirdağ Lâhikası, 1:20.
  77. a.g.e., 1:90.
  78. Kastamonu Lâhikası, s. 111.
  79. Emirdağ Lâhikası, 1:67.
  80. Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s. 11-12.
  81. Tarihçe-i Hayat, s. 595.
  82. Kastamonu Lahikası, s. 148.
  83. Yrd. Doç. Dr. Şadi Eren, Kur'ân ve Hadis Işığında Gaybdan Haberler, Yeni Asya Yayınları, İstanbul: 1996, s. 96.